

รายงานผลการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
: สถานีตำรวจและเรือนจำ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔

โดย

คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม
ใน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
: สถานีตำรวจและเรือนจำ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔

โดย

คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม
ใน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน: สถานีตำรวจและเรือนจำ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔

โดย คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

คำนำ

รายงานผลการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน : สถานีตำรวจและเรือนจำประจำปทุมธานี ๒๕๕๔ เล่มนี้ เป็นผลการดำเนินโครงการตรวจเยี่ยมสถานีตำรวจและเรือนจำในพื้นที่ต่างๆ ได้แก่ ตำรวจภูธร ภาค ๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตำรวจภูธร ภาค ๓ จังหวัดนครราชสีมา ตำรวจภูธร ภาค ๕ จังหวัดเชียงใหม่ โดยดำเนินการในปทุมธานี ๒๕๕๔ ระหว่างวันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึง วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

โครงการตรวจเยี่ยมสถานีตำรวจและเรือนจำ ดังกล่าว เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลียุทธดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามนโยบายการตรวจเยี่ยมสถานที่ควบคุม หรือคุมขัง ซึ่งมีสภาพเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลผู้ถูกคุมขังเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำ หรือการปฏิบัติใดๆ ในลักษณะเป็นการทรมานหรือการลงโทษด้วยวิธีการทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรม ไม่เคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ตามกรอบอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคี และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา

คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ขอขอบคุณสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมราชทัณฑ์ ผู้บริหารสถานีตำรวจ และ ผู้บริหารเรือนจำที่ไปตรวจเยี่ยมทุกแห่ง ได้อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลต่างๆ ตลอดจนบรรยายสรุปภารกิจ นำเยี่ยมชมสถานที่ พร้อมทั้งตอบข้อซักถามต่างๆ อย่างครบถ้วน

รายงานผลการตรวจเยี่ยมสถานีตำรวจ และเรือนจำเล่มนี้ ได้บันทึกรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ จากการฟังบรรยายสรุปของผู้บริหารหน่วยที่ไปตรวจเยี่ยม การตอบข้อซักถาม และสิ่งที่พบเห็นจากการเยี่ยมชมสถานที่ แล้วนำมาวิเคราะห์รวบรวมเป็นความเห็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิมนุษยชนที่สมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อให้หน่วยที่มีหน้าที่นำไปพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ต้องปฏิบัติตาม

คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูล ข้อพิจารณา และข้อเสนอแนะต่างๆที่ปรากฏในรายงานเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อทุกหน่วยที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการสู่ขั้นปฏิบัติให้บังเกิดผลในทางแก้ไขปรับปรุง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมให้ได้มาตรฐานที่เป็นสากลต่อไป

พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัด

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
รายงานผลการตรวจเยี่ยม.....	๑
ก. สถานีตำรวจ	๒
๑. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
๑.๑ สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา.....	๒
๑.๒ สถานีตำรวจภูธรบางบาล	๗
๒. จังหวัดนครราชสีมา	๑๑
๒.๑ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครราชสีมา	๑๑
๒.๒ สถานีตำรวจภูธรสีคิ้ว	๑๕
๓. จังหวัดเชียงใหม่	๑๙
๓.๑ สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่	๑๙
๓.๒ สถานีตำรวจภูธรแมริม	๒๑
บทสรุปของการตรวจเยี่ยมสถานีตำรวจทั้ง ๖ แห่ง	๒๔
ข. เรือนจำ	๒๖
๑. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๗
๑.๑ เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา	๒๗
๑.๒ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๒
๑.๓ ทณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา	๓๗
๒. จังหวัดนครราชสีมา	๔๓

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๒.๑	ทัศนสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพระภิก	๔๓
๒.๒	ทัศนสถานหญิงนครราชสีมา	๔๙
๒.๓	เรือนจำกลางคลองไผ่	๕๗
๓.	จังหวัดเชียงใหม่	๖๒
๓.๑	เรือนจำกลางเชียงใหม่.....	๖๒
๓.๒	ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่.....	๖๘
	บทสรุปของการตรวจเยี่ยมเรือนจำทั้ง ๘ แห่ง	๗๒
	ภาคผนวก.....	๗๔

บทสรุป

สำหรับผู้บริหาร

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน : สถานีตำรวจและเรือนจำ มีเป้าหมายเพื่อรับทราบสภาพและข้อเท็จจริงของสถานคุมขังสำหรับใช้เป็นข้อมูลจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์ ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ได้แบ่งการตรวจเยี่ยมเป็น ๓ พื้นที่ ประกอบด้วย

พื้นที่ตำรวจภูธร ภาค ๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่ตำรวจภูธร ภาค ๓ จังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่ตำรวจภูธร ภาค ๕ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการตรวจเยี่ยมโดยสรุป ดังนี้

๑. หน่วยรับการตรวจเยี่ยม ประกอบด้วย สถานีตำรวจและเรือนจำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดนครราชสีมา รวม ๑๔ แห่ง (สถานีตำรวจ ๖ แห่ง เรือนจำ ๘ แห่ง)

ตารางที่ ๑ หน่วยรับการตรวจเยี่ยม : สถานีตำรวจ

สถานีตำรวจ		
ตำรวจภูธร ภาค ๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ตำรวจภูธร ภาค ๓ จังหวัดนครราชสีมา	ตำรวจภูธร ภาค ๕ จังหวัดเชียงใหม่
๑. สถานีตำรวจภูธรเมือง พระนครศรีอยุธยา ๒. สถานีตำรวจภูธร อำเภอบางบาล	๑. สถานีตำรวจภูธรสีคิ้ว ๒. สถานีตำรวจภูธรเมือง นครราชสีมา	๑. สถานีตำรวจภูธรแมริม ๒. สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่

ตารางที่ ๒ หน่วยรับการตรวจเยี่ยม : เรือนจำ

เรือนจำ		
เรือนจำ ภาค ๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	เรือนจำ ภาค ๓ จังหวัดนครราชสีมา	เรือนจำ ภาค ๕ จังหวัดเชียงใหม่
๑. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา ๒. เรือนจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ๓. ทัดทสสถานบำบัดพิเศษ	๑. ทัดทสสถานเกษตรอุตสาหกรรม เขาพริก ๒. ทัดทสสถานหญิงนครราชสีมา ๓. เรือนจำกลางคลองไผ่	๑. เรือนจำกลางเชียงใหม่ ๒. ทัดทสสถานหญิงเชียงใหม่

๒. วิธีการตรวจเยี่ยม แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๒.๑ การฟังบรรยายสรุปและสอบถามจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานีดำรวจและเรือนจำ เป้าหมาย

๒.๒ การสำรวจสถานที่ (ยกเว้น ทณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก และเรือนจำกลางคลองไผ่ ใช้เพียงการสอบถามจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เรือนจำโดยมิได้ออกสำรวจสถานที่เนื่องจากเวลาจำกัดและสถานที่กว้างมาก)

๒.๒.๑ ประเด็นที่ตรวจเยี่ยมของสถานีดำรวจ แบ่งเป็น

๒.๒.๑.๑ ด้านกายภาพ

๒.๒.๑.๒ กระบวนการสอบสวน

๒.๒.๑.๓ การคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ

๒.๒.๒ ประเด็นที่ตรวจเยี่ยมเรือนจำ แบ่งเป็น

๒.๒.๒.๑ ด้านกายภาพ

๒.๒.๒.๒ ด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

๒.๒.๒.๓ การคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ

๓. ผลการตรวจเยี่ยม

๓.๑ สถานีดำรวจ

๓.๑.๑ ด้านกายภาพ

๓.๑.๑.๑ สถานีดำรวจส่วนใหญ่ได้ปรับปรุงอาคารสถานที่เชิงกายภาพให้สอดคล้องตามมาตรฐานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และการคุ้มครองสิทธิ ฯ เช่น การแยกห้องขังหญิงและชาย เด็ก และผู้ใหญ่ ยกเว้น ๑ แห่ง (สภ.เมืองเชียงใหม่) ซึ่งอยู่ระหว่างปรับปรุงสถานที่

๓.๑.๑.๒ แม้มีห้องสอบสวนเด็ก/ผู้หญิง แต่ในทางปฏิบัติหลายแห่ง เช่น สภ.แม่ริม สภ.เมืองเชียงใหม่ และ สภ.สีคิ้ว ไม่ได้ใช้ห้องดังกล่าวสอบสวนเด็ก/ผู้หญิง แต่ไปสอบสวนยังสถานที่อื่น เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัว ฯ อัยการจังหวัด หรือตำรวจภูธรภาค และพบว่าบางแห่ง เช่น สภ.สีคิ้ว ไม่มีพนักงานสอบสวนหญิง

๓.๑.๒ ด้านกระบวนการสอบสวน

๓.๑.๒.๑ สถานีดำรวจเป้าหมายทุกแห่งได้ติดป้ายขั้นตอนการให้บริการ การรับแจ้งความ การขอลปล่อยตัวชั่วคราว โดย สภ.แต่ละแห่งมีมาตรฐานเวลาขอลปล่อยตัวชั่วคราวต่างกัน ไป เช่น สภ.แม่ริม ใช้เวลา ๔๘ นาที สภ.เมืองเชียงใหม่ ใช้เวลา ๓๐ นาที และ สภ.สีคิ้ว ใช้เวลา ๑ – ๓ ชั่วโมง

๓.๑.๓ ด้านการคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ

๓.๑.๓.๑ สถานีดำรวจเป้าหมายหลายแห่งมีการใช้ความช่วยเหลือด้านทนายความและที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ในแนวทางที่ต่างกันไป กล่าวคือ บางแห่ง เช่น สภ.พระนครศรีอยุธยา และ สภ.บางบาล มีรายชื่อทนายความ โดยร่วมกับสภาทนายความในพื้นที่ บางแห่ง เช่น สภ. เมืองเชียงใหม่ จัดเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและเป็นล่าม (ภาษาอังกฤษ) ไว้ ๑ คน

๓.๑.๓.๒ การให้ความช่วยเหลือเรื่องล่ามแก่ผู้ถูกกล่าวหา พยาน ผู้เสียหาย ที่ใช้ภาษาของชนเผ่าหรือประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า สถานีตำรวจเป้าหมายเกือบทุกแห่งใช้ภาษาไทยสื่อสาร ยกเว้น สภ.แมริมซึ่งมีรายชื่อล่ามที่เป็นผู้นำชุมชน

ความเห็นประเด็นที่มีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน สมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นกรณีเร่งด่วน มีดังนี้

(๑) สถานีตำรวจเป้าหมายบางแห่งใช้การขนย้ายผู้ต้องหาออกนอกสถานที่โดยพาหนะเปิดโล่งและมีพันนาการ

(๒) สถานีตำรวจเป้าหมายบางแห่ง แม้ว่าจะมีห้องขังผู้ต้องหา แต่กระจกที่กั้นระหว่างห้องพยานผู้ชี้ตัวและห้องผู้ต้องหา ไม่ช่วยคุ้มครองพยาน (กระจกมองเห็นได้ ๒ ด้าน)

(๓) สถานีตำรวจบางแห่งเผยแพร่ภาพ/แถลงข่าวการจับกุมโดยไม่ระมัดระวัง และอาจเป็นการประจานผู้ต้องหาได้ เกือบทุกแห่งแม้มีห้องสอบสวนเด็กโดยเฉพาะ แต่ไม่สอดคล้องตามมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งควรแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งสำหรับเด็กและนักจิตวิทยา อีกส่วนหนึ่งสำหรับพนักงานสอบสวน และบางแห่งไม่มีพนักงานสอบสวนหญิง

๓.๒ เรือนจำ

๓.๒.๑ ด้านกายภาพ

๓.๒.๑.๑ เรือนจำเป้าหมายทุกแห่งได้ปรับสภาพอาคารสถานที่ที่เป็นไปตามมาตรฐานเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ อันสอดคล้องกับมาตรการคุ้มครองสิทธิหลายประการ เช่น มีห้องร้องเรียน ห้องเยี่ยม ห้องปฐมพยาบาล ห้องฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรม ส่วนห้องคุมขังส่วนใหญ่มีสภาพแออัด

๓.๒.๒ ด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

๓.๒.๒.๑ เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนการลงโทษทางวินัยที่ชัดเจน มีกิจกรรมฟื้นฟู มีสภาพทางกายภาพค่อนข้างสะอาด มีอาหารที่ได้มาตรฐานด้านโภชนาการ

๓.๒.๒.๒ เรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่งมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ขณะที่ ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา และทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรม เขาพริก ไม่รับฝากของเยี่ยม ในขณะที่เรือนจำบางแห่งอนุญาตให้รับของเยี่ยมได้ในสัดส่วนที่ต่างกัน เช่น เรือนจำกลางคลองไผ่ ให้ไม่เกิน ๑๐ กก./คน เรือนจำกลาง พระนครศรีอยุธยา ไม่เกิน ๑ กก./คน ซึ่งต้องใช้เจ้าหน้าที่บางส่วนตรวจค้นของเยี่ยมเพื่อป้องกันยาเสพติดและสิ่งของต้องห้ามซุกซ่อนเข้าไป

๓.๒.๒.๓ ทัณฑสถานหญิงทั้ง ๒ แห่งการปฏิบัติส่วนใหญ่สอดคล้องตามข้อกำหนดกรุงเทพฯ (Bangkok Rules) ซึ่งมีส่วนอย่างมากต่อการป้องกันการกระทำทารุณ โดยเฉพาะทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ห้ามใช้พันนาการทุกกรณี

๓.๒.๒.๔ เรือนจำกลางเชียงใหม่มีการอบรมการใช้ชีวิตในสังคมก่อนปล่อยตัว และร่วมกับกรมคุมประพฤติติดตามผลหลังปล่อยตัว บางแห่ง เช่น ทัณฑสถานหญิงทั้งสองแห่ง ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ให้ผู้ต้องหารับเงินปันผลจากการทำงาน

๓.๒.๓ ด้านการคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ

๓.๒.๓.๑ เรือนจำเป้าหมายส่วนใหญ่ เช่น เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางเชียงใหม่ สถานที่มีสภาพแออัด ไม่ได้แยกผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีจากผู้ต้องขังเด็ดขาด

๓.๒.๓.๒ เรือนจำหลายแห่ง เช่น เรือนจำจังหวัดเชียงใหม่ เรือนจำกลางเชียงใหม่ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางคลองไผ่ ยังต้องดูแลผู้รอตรวจพิสูจน์และผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับด้วย

ความเห็นประเด็นที่มีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน สมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นกรณีเร่งด่วน มีดังนี้

(๑) เรือนจำเป้าหมายส่วนใหญ่ไม่มีบริการให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือด้านจิตเวช และเรือนจำบางแห่งแยกขังผู้ต้องขังป่วยทางจิตไว้ในรถของเรือนจำเป็นการชั่วคราว

(๒) เรือนจำบางแห่งต้องควบคุมผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ไม่ควรถูกกักขังในเรือนจำ

(๓) เรือนจำบางแห่งใช้การลงโทษ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้เป็นวินัย เช่น ให้ทำงานกลางแดด และทัณฑสถานหญิงบางแห่ง ยังใช้พันธนาการแก่ผู้ต้องขังหญิง เมื่อนำตัวออกนอกสถานที่ ซึ่งไม่สอดคล้องตามข้อกำหนดกรุงเทพฯ (Bangkok Rules)

(๔) เรือนจำบางแห่งมีน้ำดื่มและน้ำใช้ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน โดยใช้น้ำจากบ่อบาดาล

(๕) เรือนจำบางแห่งไม่มีสถานที่สำหรับตากผ้าเมื่อฝนตก

(๖) เรือนจำทุกแห่งมีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่พอเพียงต่อการควบคุมผู้ต้องขัง

๔. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพันธกรณีระหว่างประเทศ

๔.๑ สถานีดำรวจ

๔.๑.๑ ทบทวนการใช้ห้องสอบสวนเด็กและผู้หญิง ให้สอดคล้องกับการใช้งานจริง โดยคำนึงถึงความสะดวกสำหรับผู้ถูกสอบสวน ความพร้อมของสถานที่สอบสวน และเจ้าหน้าที่/ผู้เกี่ยวข้องในการสอบสวน ที่เรียกว่าสหวิชาชีพ

๔.๑.๒ จัดให้มีพนักงานสอบสวนหญิงครบทุกสถานีดำรวจ หรือปรับกฎ ระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงที่ช่วยงานธุรการร่วมสอบสวนคดีเด็กและผู้หญิงได้ โดยให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย

๔.๑.๓ พัฒนา ปรับปรุงกลไกการประสานงานในระดับปฏิบัติ ระหว่าง สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ศาล องค์กรอัยการ กรมราชทัณฑ์ (เรือนจำ) หน่วยงานอื่นของกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง

๔.๑.๔ ควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน และคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) เข้ามีส่วนร่วมการทำงานของสถานีดำรวจในมิติต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายตำรวจชุมชน

๔.๒ เรือนจำ

๔.๒.๑ ทบทวนมาตรฐานพื้นที่นอน/คน (ปัจจุบัน ๒.๒๕ ตร.ม./๑ คน) ซึ่งคับแคบ และต่ำกว่ามาตรฐานสากล ขณะเดียวกันควรปรับปรุงระบบระบายผู้ต้องขัง โดยแยกสถานที่กักขังสำหรับผู้รอตรวจพิสูจน์ ผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและผู้ต้องขังเด็ดขาด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๔.๒.๒ ปรับเปลี่ยนวิธีการคุมผู้ต้องขังป่วยระหว่างรักษาตัวที่โรงพยาบาล เช่น จัดห้องผู้ป่วยแยกจากห้องผู้ป่วยทั่วไป ใช้เครื่องพันธนาการที่ไม่ประจานผู้ป่วย

๔.๒.๓ พิจารณาความเป็นไปได้ กรณีให้ภาคเอกชนควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี

๔.๒.๔ แสวงหาแนวทางความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อรองรับผลผลิตที่ได้จากการฝึกอาชีพของผู้ต้องขัง และเป็นตลาดแรงงานของผู้พ้นโทษเข้าทำงาน เป็นแหล่งรับซื้อและตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผู้ต้องขัง

๔.๒.๕ มีระบบคัดเลือก/รับผู้ต้องขังที่สอดคล้องกับสมรรถนะของเรือนจำ และมีระบบสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่เรือนจำมิให้เกิดความเบื่อหน่ายหรืออาจสร้างอิทธิพลภายในเรือนจำ

๔.๒.๖ พัฒนาระบบ/วิธีรับของเยี่ยมผู้ต้องขังเพื่อควบคุมการลักลอบนำยาเสพติดและสิ่งต้องห้ามเข้าเรือนจำ และแจ้งข้อกำหนดดังกล่าวให้ญาติ ผู้ต้องขัง และผู้เกี่ยวข้องทราบ

๔.๒.๗ แก้ไขปัญหาจำนวนผู้คุมไม่เพียงพอและจำนวนผู้ต้องขังมากเกินไปจนความจุของเรือนจำ

๔.๒.๘ พิจารณามาตรการอื่นแทนการใส่ตรวนของเรือนจำ

๔.๒.๙ ควรจัดให้มีบุคลากรด้านจิตเวช หรือจิตแพทย์ สำหรับผู้ต้องขังที่มีอาการทางจิต และควรมีสถานที่สำหรับผู้ต้องขังที่มีอาการทางประสาทโดยเฉพาะ

๔.๒.๑๐ ควรมีระบบประกันชีวิตเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีภาวะเสี่ยงภัยจากงานในหน้าที่รับผิดชอบ

รายงานรายละเอียด
ผลการตรวจเยี่ยม
สถานที่เสี่ยงต่อการถูก
ละเมิดสิทธิมนุษยชน
สถานีตำรวจ
และ เรือนจำ

รายงานรายละเอียดผลการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยง
ต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน: สถานีตำรวจและเรือนจำ
ระหว่างเดือนสิงหาคม – เดือนกันยายน ๒๕๕๔
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดเชียงใหม่

.....

โครงการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน: สถานีตำรวจและเรือนจำ มีเป้าหมายเพื่อรับทราบสภาพและข้อเท็จจริงของสถานคุมขังสำหรับใช้เป็นข้อมูลจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์

หลักการและกรอบแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

ข้อ ๑. การคุ้มครองบุคคลที่อยู่ในสถานคุมขังลักษณะต่างๆ จากการถูกละเมิดสิทธิพื้นฐาน และการกระทำความผิด ซึ่งตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) อธิบายว่า การทรมาน หมายถึงการกระทำโดยเจตนา ที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด หรือทุกข์ทรมานอย่างสาหัส ทางกายหรือจิตใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศ หรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม ด้วยการลงโทษ ข่มขู่ บังคับขู่เข็ญ บนพื้นฐานการเลือกปฏิบัติ หรือด้วยการยุยง รุ้เห็นเป็นใจของเจ้าพนักงานของรัฐหรือบุคคลอื่นที่ปฏิบัติในตำแหน่งงานของรัฐ แต่ไม่รวมความทรมานอันเป็นผลปกติจากการลงโทษที่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๒. มาตรา ๓๙ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้การรับรองว่าในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ และมาตรา ๔๐ แห่งกฎหมายฉบับเดียวกัน รับรองให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย พยาน มีสิทธิได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามกระบวนการยุติธรรม ได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้องรวดเร็ว เป็นธรรม และไม่ให้อภัยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง มีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ สามารถตรวจสอบหรือทราบพยานหลักฐานตามสมควร ได้รับความช่วยเหลือทางคดีจากทนายความและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

ข้อ ๓. ผู้ต้องราชทัณฑ์ (ต้องโทษ) คือผู้ที่ได้รับโทษอาญาจากการกระทำผิดโดยถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพบางประการแล้ว

ผลการตรวจเยี่ยม

แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นผลการตรวจเยี่ยมสถานีตำรวจ และส่วนที่สองเป็นผลการตรวจเยี่ยมเรือนจำ แต่ละส่วนประกอบด้วยผลการตรวจเยี่ยมรายหน่วยตรวจเยี่ยมใน ๓ จังหวัด คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดเชียงใหม่ ตามลำดับ พร้อมสิ่งที่พบ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายตามหลักและแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน

สถานีตำรวจ

ตำราวจนุทธภาค ๑

จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา

ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖

สิงหาคม ๒๕๕๔

ก. สถานีตำรวจ

การตรวจเยี่ยมสถานีตำรวจภายใต้โครงการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน: สถานีตำรวจและเรือนจำ ในระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน ๒๕๕๔ มีสถานีตำรวจเป้าหมาย ๖ แห่ง จาก ๓ จังหวัด ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หน่วยรับการตรวจเยี่ยม : สถานีตำรวจ

สถานีตำรวจเป้าหมาย	จังหวัด	วัน เดือน ปี
๑. สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	๒๕ - ๒๖ ส.ค. ๒๕๕๔
๒. สถานีตำรวจภูธรบางบาล		
๓. สถานีตำรวจภูธรเมืองนครราชสีมา	นครราชสีมา	๑๕ - ๑๖ ก.ย. ๒๕๕๔
๔. สถานีตำรวจภูธรสีคิ้ว		
๕. สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่	๑ - ๒ ก.ย. ๒๕๕๔
๖. สถานีตำรวจภูธรแมริม		

๑.จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๑ สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา (วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔)

๑.๑.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็มาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาด้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๑.๑.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฉบับนี้ ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลยาณมิติรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๑.๑.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๑.๑.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของ สภ. พระนครศรีอยุธยา

๑.๑.๔.๑ สภ.พระนครศรีอยุธยาครอบคลุมพื้นที่ ๑๓๐ ตารางกิโลเมตร มีเทศบาล ๒ แห่ง ตำบล ๑๕ ตำบล ประชากรจำนวน ๑๔๕,๗๐๕ คน เป็นประชากรแฝงจำนวน ๖๒,๖๔๒ คน

สภาพพื้นที่เป็นแหล่งชุมชน แหล่งการค้าและอุตสาหกรรม มีปัญหาอาชญากรรมบ่อยครั้ง ส่วนใหญ่เป็นคดีลักทรัพย์และก่อเหตุทะเลาะวิวาท ขณะนี้มีอัตรากำลังพล ๓๐๒ คน จากกรอบอัตรากำลัง ๓๙๖ อัตรา แบ่งเป็นชั้นสัญญาบัตร ๔๐ คน และชั้นประทวน ๒๖๒ คน

๑.๑.๔.๒ สถิติคดีของ สภ.พระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ แบ่งเป็นคดีอาญา ๔,๕๙๓ คดี คดีจราจร ๒๓๙ คดี สำหรับคดีอาญาจำแนกได้เป็น ๑) คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ซึ่งระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๒ - เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ รับแจ้ง ๒๘ คดี จับได้ ๒๐ คดี ๒) คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ ช่วงเวลาเดียวกัน รับแจ้ง ๑๒๙ คดี จับได้ ๗๑ คดี ๓) คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ช่วงเวลาเดียวกัน รับแจ้ง ๓๐๑ คดี จับได้ ๒๕๗ คดี ๔) คดีที่น่าสนใจ ได้แก่ ลักทรัพย์รถยนต์ รถยนต์ ปล้นรถยนต์และแท็กซี่ เรียกค่าไถ่ ช่มชู้หน้า ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ มีจำนวน ๖๙๖ คดี และ ๕) คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ การมีอาวุธปืน การพนัน ยาเสพติด ค่าประเวณีและวัตถุลามก ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ มีจำนวน ๘,๔๑๘ คดี

๑.๑.๔.๓ ขั้นตอนดำเนินคดีและการจับกุม แยกเป็นการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ มีขั้นตอน คือ เมื่อจับกุมได้ให้ส่งพนักงานสอบสวน และสามารถควบคุมตัวได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง และฝากขังได้ครั้งละ ๑๒ วัน จำนวน ๔ - ๗ ครั้ง แล้วจึงสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการดำเนินการต่อไป ส่วนกรณีผู้ต้องหาเป็นเด็ก เมื่อจับกุมได้ให้ส่งพนักงานสอบสวน และส่งศาลเยาวชนและครอบครัวได้ สนวนภายใน ๒๔ ชั่วโมง จากนั้นส่งตัวไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนภายใน ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งขอผลัดฟ้องครั้งที่ ๑ ได้ภายใน ๓๐ วันและครั้งที่ ๒ - ๔ ได้ภายใน ๑๕ วัน จากนั้นให้สรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการ

๑.๑.๕ ข้อมูลที่ได้ทราบจากการบรรยายสรุปของผู้กำกับการ การตอบข้อซักถาม และการสำรวจสถานที่ ปรากฏผล ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ เยี่ยม	หมายเหตุ
กายภาพ	- ได้จัดห้องสอบสวนเด็ก ห้องพบ นายความ และห้องชี้ตัวผู้ต้องหา โดยเฉพาะ - แยกห้องชี้ตัวผู้ต้องหาและผู้ชายและ ห้องชี้ตัวเด็กและผู้ใหญ่ - มีห้องส้วมในห้องซึ่งและได้ทำ ความสะอาดห้องซึ่งเป็นประจำ - มีพนักงานสอบสวน ๑๔ คน ขณะที่มีกรอปรอรัถรากำลัง ๑๘ อัตรา - มีพันธสัญญาระหว่างสถานีตำรวจ กับ กต.ตร (ภาคประชาชน) ซึ่งได้ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุง การบริการของสถานีตำรวจ	- อาคารของสถานีตำรวจยังไม่ทาง ลาดสำหรับผู้นั่งรถเข็น และ ห้องน้ำสำหรับผู้ติดต่องานเป็น รวมผู้หญิงและผู้ชาย - ห้องควบคุมผู้ต้องหาซึ่งอยู่ด้านหลัง แม้มีพัดลมระบายอากาศ แต่ก็ยัง ค่อนข้างอับทึบ - ห้องสอบสวนเด็ก ยังไม่ได้ มาตรฐานตามหลักสิทธิมนุษยชน - ห้องชี้ตัวผู้ต้องหาใช้กระจก มองเห็นได้สองด้านกันระหว่าง ห้องของพยานผู้ชี้ตัวและห้องของ ผู้ต้องหา - เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับการ ปฏิบัติตามกฎหมายใหม่ในการให้ ความคุ้มครองผู้หญิงและเด็กมี จำนวนจำกัด	- ควรปรับสถานที่โดยไม่มีทางลาด สำหรับผู้นั่งรถเข็น และแยกห้องน้ำ สำหรับผู้ชายและผู้หญิง - ควรจัดห้องสอบสวนเด็ก ที่คำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดของเด็ก กล่าวคือ มี ห้องสำหรับเด็กและนักจิตวิทยาด้าน หนึ่ง และห้องสำหรับพนักงาน สอบสวนอีกด้านหนึ่ง - ควรปรับห้องชี้ตัวผู้ต้องหาให้ ความรู้สึกละเป็นมิตรและคุ้มครองพยาน ผู้ชี้ตัว เช่น ใช้กระจกเห็นได้ทางเดียว - มีจุดแข็งของภาพพจน์ในการใช้งาน ให้เหมาะสมกับงาน ในส่วนงาน ประชาสัมพันธ์และให้บริการ เบื้องต้น โดยใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มี อัธยาศัย ยิ้มแย้ม และมีความรอบรู้ และมีจิตบริการสาธารณะ	- มีการใช้ประโยชน์สูงสุดในพื้นที่ ที่จำกัด โดยได้ออกแบบห้อง สอบสวน เด็ก ห้องพบ นายความ และห้องชี้ตัว ผู้ต้องหา ซึ่งใช้ห้องเดียวกัน - มีกลไกการจัดการทำความ สะอาดในห้องควบคุมผู้ต้องหา หญิง และการดูแลให้สะอาด พร้อมใช้ แม้ว่าบางวันอาจไม่มี การใช้ก็ตาม - อาจมีการใช้สเปิร์ย เพื่อลด ความอับชื้นหรือกลิ่น - ควร ใช้ ประโยชน์จาก คณะกรรมการ กต.ตร. (ภาค ประชาชน) เพื่อประเมินโอกาส การปรับปรุงการบริการของ สถานีตำรวจ
กระบวนการ สอบสวน	- มีบอร์ดแสดงขั้นตอนการแจ้งความ แจ้งข้อมูลญาติและบุคคลที่ ๓ นาย - การจับกุมซึ่งต้องกรทนายศาล ได้	- การสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่ง กำหนดส่งตัวไปไต่สวนที่ศาล ภายใน ๒๔ ชม. บางครั้งไม่อาจทำ ได้ เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- ควรลดขั้นตอนการขอหมายศาล เนื่องจากศาลจะเปิดทำการเฉพาะ เวลาราชการ กรณีเร่งด่วนก็อาจตรวจ ค้นไม่ได้ เพราะขอหมายศาลไม่ทัน	- อาจประสาน กต.ตร. เพื่อจัด กิจกรรมเพื่อปรับปรุงสถานี ตำรวจที่มีอยู่ให้ใหม่หลังคาปกปิด มิดชิด

ตารางที่ ๒ สถานีตำรวจพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจ เยี่ยม	หมายเหตุ
การคุ้มครอง สิทธิอื่นๆ	ประสานงานกับอัยการจังหวัด เพื่อให้การออกหมายศาลเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว ตามขั้นตอน - การฝากขังตั้งแต่ครั้งที่ ๒ เป็นต้นไป ใช้การประสานงานทางสื่อออนไลน์ เพื่อลดขั้นตอน - การพิจารณาขอลปล่อยตัวชั่วคราวเป็นตามขั้นตอนของ สตช. โดยต้องแจ้งให้ทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง และได้มอบหมายผู้มีอำนาจพิจารณาให้ปล่อยตัวตามลำดับอาวุโส - การแจ้งญาติ/บุคคลที่ ๓/ หมายความ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของโรงพักเพื่อประชาชนของ สตช.	รวมทั้งศาล ทำงานเฉพาะช่วงเวลาราชการ - การขณย้ายผู้ต้องขังออกนอกสถานที่ ใช้พาหนะเปิดโล่ง ใส่เครื่องพันธนาการผู้ต้องขังยึดโยงไว้กับพาหนะ	- ปรับวิธีขณย้ายผู้ต้องขังออกนอกสถานที่ ในลักษณะไม่ประจาน และคำนึงถึงการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	
	- ได้ส่งผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยมากไปรักษาที่โรงพยาบาลหรือสถานอนามัย และมีพันธนาการในลักษณะที่ไม่ประจานผู้ต้องขัง เช่น คลุมด้วยผ้า - ได้ประสานงานกับสหภาพความในจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ผู้เสียหายและ		- ควรประสานขอขณย้ายผู้ประจำสถานีตำรวจ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น สถานีอนามัย - ควรประสานกับโรงพยาบาลหรือหน่วยงานนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการคุมตัวและป้องกันผู้ต้องขังหนี ระหว่าผู้ต้องขังรักษาตัวในโรงพยาบาล เช่น มีห้องผู้ป่วยสำหรับ	

ตารางที่ ๒ สถานีตำรวจพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ เยี่ยม	หมายเหตุ
	ผู้ต้องหา		- ผู้ต้องขังป่วยแยกจากผู้ป่วยทั่วไป - ควรหาเครื่องพันธนาการหรือวิธี - พันธนาการอื่น ที่มีลักษณะไม่ - ประจาม มาแทนที่ใช้ในขณะนี้ - นอกจากสภาพทนายความแล้ว อาจขอ - ความช่วยเหลือจากสำนักงาน - ยุติธรรมจังหวัดได้อีกประการหนึ่ง	

๑.๒ สถานีตำรวจภูธรบางบาล (วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔)

๑.๒.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. อธิบายถึงเกณฑ์การเลือกสถานีตำรวจเป้าหมายว่า เริ่มจากเลือกจังหวัดเป้าหมายซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของตำรวจภูธรภาค แล้วจึงเลือกสถานีตำรวจเป้าหมายซึ่งแต่ละจังหวัดประกอบด้วยสถานีขนาดใหญ่และสถานีขนาดเล็กลงมา จำนวน ๒ สถานีตำรวจ จากการสังเกตทั่วไป เห็นว่า สภ. บางบาล จัดโครงสร้างหน่วยงานและสถานที่ทำงานที่ได้มาตรฐานของ สตช. และสะดวกต่อการให้บริการประชาชน สอดคล้องกับการเป็นโรงพักเพื่อประชาชน สำหรับวัตถุประสงค์ของการตรวจเยี่ยมวันนี้ คือ เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับการทำงาน และการปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับหลักการตามอนุสัญญา CAT

๑.๒.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และทำได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฉบับนี้ ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลยาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทารุณที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๑.๒.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทารุณตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด่านตรวจคนเข้าเมือง สถานีพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๑.๒.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของ สภ.บางบาล

๑.๒.๔.๑ สภ.บางบาล มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๑๑๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ๑๓ ตำบล ๘๘ หมู่บ้าน มีประชากร ๒๖,๑๑๕ คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ ๒๔๘.๖๑ คน/ตารางกิโลเมตร มีกรอบอัตรากำลัง ๑๔๘ อัตรา ขณะที่มีอัตรากำลังจริง ๘๕ คน เป็นชั้นสัญญาบัตร ๑๐ คน และชั้นประทวน ๗๕ คน

๑.๒.๔.๒ ในการปฏิบัติงานของ สภ. บางบาล ได้แบ่งงานเป็นด้านต่างๆ ดังนี้ ๑) ด้านบริการทั่วไป ได้ติดป้ายแผนผังประชาสัมพันธ์แนะนำขั้นตอนการติดต่อราชการและระยะเวลาการให้บริการ เช่น กระบวนการขอสำเนาบันทึกประจำวัน การคืนรถกรณียึดไว้ตรวจสอบหลักฐาน ฯลฯ รวมทั้งมีบริการประชาชน ณ จุดเดียว (one stop service) ๒) ด้านอำนวยความสะดวกทางอาญา ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ มีสถิติคดีอาญาและการจับกุมผู้ต้องหา ดังนี้ คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญมี ๔ คดี จับได้ ๑ คดี คดีประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย มี ๒๔ คดี จับได้ ๒๑ คดี คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ มี ๗๒ คดี จับได้ ๓๖ คดี คดีที่น่าสนใจ เช่น โจรกรรมจักรยานยนต์/รถยนต์/เครื่องมือเกษตร ช่มชู้ฉ้อโกง มี ๒๖ คดี จับได้ ๖ คดี และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย จับได้ ๓๑๘ คดี ๓) ด้านรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้อบรมแนวทางปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่สายตรวจเป็นประจำ ๔) ด้านการควบคุมและจัดการจราจร ได้อบรมและกวดขันเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับความประพฤติ ระเบียบวินัย และการให้สัญญาณมือ รวมทั้งจัดอบรมแก่นักเรียนในโรงเรียน ๕) ด้าน

บริหารและพัฒนาบุคลากร ได้อบรมตามมาตรการควบคุมและเสริมสร้างความประพฤติ วินัย/อุดมคติ
ของตำรวจ รวมทั้งจัดสวัสดิการเพิ่มเติมแก่ข้าราชการตำรวจและครอบครัว

๑.๒.๕ ข้อมูลที่ได้ทราบจากการบรรยายสรุปของผู้กำกับ การตอบข้อซักถาม และการ
สำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ สถานีตำรวจภูธรบางบาล

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
กายภาพ	- มีห้องชี้ตัวผู้ต้องหา ห้องสอบสวนเด็ก-เยาวชน และห้องไต่ถามผู้ต้องหาในห้องเล็กน้อย - การสอบสวนผู้เสียหาย/ผู้ต้องหาที่เป็นผู้หญิงได้รวมมือและใช้ห้องสอบสวนของสำนักงานอัยการจังหวัด - มีห้องเก็บของกลาง - แยกห้องควบคุมผู้หญิง/ผู้ชาย และเด็ก/ผู้ใหญ่ - ห้องขังก่อนเข้าสวดและในห้องสวด ๑ ห้อง/๑ ห้องขัง	- ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนยังไม่สอดคล้องตามมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน	- สก.บางบาลได้ปรับสถานที่เชิงกายภาพ ให้สอดคล้องตามหลักสิทธิมนุษยชนแล้ว และอาจให้มีประชาชนสัมพันธ์ประจำ สก.ฯ โดยใช้ผู้ที่เกษียณแล้ว - ควรจัดห้องสอบสวนเด็ก ที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก กล่าวคือ มีห้องสำหรับเด็กและนักจิตวิทยาด้านหนึ่ง และห้องสำหรับพนักงานสอบสวนอีกด้านหนึ่ง - มีระบบการจัดเอกสารอย่างดียิ่ง มีการแยกเอกสารเฉพาะส่วนของแต่ละงาน จัดระบบเอกสารตามกระบวนการ และจัดแฟ้มโดยมีรหัส รหัสเลขลำดับเอกสารในมาตรฐาน ๕ ส ซึ่งเป็นพื้นฐานของระบบคุณภาพและมีลักษณะจัดเป็นระบบสะอาด หายรู้ อยู่เห็น ดูงามตา	- สก.ฯได้ใช้ห้องชี้ตัวผู้ต้องหา ห้องสอบสวนเด็ก ห้องไต่ถามผู้ต้องหา ซึ่งเป็นห้องเดียวกัน
กระบวนการสอบสวน	- ได้ติดประกาศขั้นตอนการขอประกันตัวผู้ต้องหาไว้อย่างชัดเจน ปกติใช้เวลาไม่เกิน	- มีการเผยแพร่ภาพการจับกุมผู้ต้องหา คดีติดสายเคเบิล ซึ่งอาจไม่เหมาะสม	- การเผยแพร่ภาพการจับกุมผู้ต้องหา โดยเฉพาะเพื่อแถลงข่าว หากผู้ต้องหา ยังไม่ได้ถูกตัดสินว่า	- มีเอกสารประชาสัมพันธ์ ครบถ้วนทั้งจากสถานีตำรวจ และจากส่วนราชการอื่น มี

ตารางที่ ๓ สถานีตำรวจภูธรบางบาล

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจ เยี่ยม	หมายเหตุ
	๔๐ นาที/ราย - สภ.มีเวรสอบสวนและพนักงานสอบสวน รวม ๓ คน เมื่อเทียบ กับปริมาณ งาน นับว่ายังมีเจ้าหน้าที่ค่อนข้างน้อย - การแจ้งผลคดีให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหา มีโครงการเยี่ยมผู้เสียหายในคดีอาญา		เป็นผู้กระทำผิด ถือว่าเป็นกระทำความผิดที่ไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องตามหลักสิทธิมนุษยชน	นามบัตรและเอกสารแผ่นพับของ สภ.ฯ
การคุ้มครองสิทธิอื่นๆ	- การให้ความช่วยเหลือด้านที่ปรึกษาทางกฎหมาย ได้มีความร่วมมือกับสภาทนายความในจังหวัด - การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ใช่ภาษาไทย ได้พยายามจัดทำล่าม เช่น ล่ามอาสาสมัคร			มีเอกสารประชาสัมพันธ์การคุ้มครองสิทธิและข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบ

ตำรวจภูธรภาค ๓

จังหวัดนครราชสีมา

ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๖

กันยายน ๒๕๕๔

๒. จังหวัดนครราชสีมา

๒.๑ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครราชสีมา (วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๔)

๒.๑.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๒.๑.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฉบับนี้ ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลยาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๒.๑.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๒.๑.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของ สภ. เมืองนครราชสีมา

๒.๑.๔.๑ สภ. เมืองนครราชสีมา ตั้งอยู่ที่ถนนสรรพสิทธิ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ในความรับผิดชอบจำนวน ๑๘๒.๒๕ ตารางกิโลเมตร มีประชากรจำนวน ๒๙๔,๕๙๒ คน เป็นประชากรแฝง จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ คน รวมเป็นประชากรทั้งหมด ๔๔๔,๕๙๒ คน คิดเป็นสัดส่วนตำรวจต่อประชากร ๑: ๑,๒๕๒ คน ต่อ ๐.๔๙ ตารางกิโลเมตร

๒.๑.๔.๒ สภ.เมืองนครราชสีมา มีอัตรากำลังคน ๓๙๘ คน เป็นชั้นสัญญาบัตร ๕๔ คน และชั้นประทวน ๓๔๔ คน แบ่งงานออกเป็น ๓ ด้าน คืองานป้องกันปราบปราม งานสืบสวนสอบสวน และงานจราจร มีพนักงานสอบสวน (สบ ๑-๓) จำนวน ๒๓ คน จากอัตรากำลัง ๓๓ อัตรา ปัญหาที่ สภ.ฯ ประสบคือมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานด้านปราบปรามจำกัด ส่วนใหญ่ใช้เวลาทำงานด้านธุรการ นอกจากนี้ ได้จัดให้มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น โรงพักเคลื่อนที่ เป็นวิทยากรให้ความรู้ในโรงเรียนว่าด้วยยาเสพติด ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในพื้นที่ตามแนวทางยุติธรรมชุมชน (Community justice)

๒.๑.๕ ข้อมูลที่ได้ทราบจากการบรรยายสรุปของผู้กำกับการ การตอบข้อซักถาม และการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครราชสีมา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการวิจัย	หมายเหตุ
	กฎหมาย ทำบัตรคิวการนัดหมาย และให้หมายเลขโทรศัพท์แก่ คู่ความในการติดต่อคดี - การแจ้งญาติและบุคคลที่ ๓ ได้ แจ้งทางโทรศัพท์และมีหนังสือแจ้ง			
การคุ้มครอง สิทธิอื่นๆ	- ได้จัดดูยาสามัญโดยได้รับ อนุเคราะห์จากโรงพยาบาล มหาราช - มีบัญชีรายชื่อหนายความอยู่ใน ห้องพบพนาย - การแจ้งผลคดีแก่ผู้เสียหายและ ผู้ต้องหา ใช้เวลา ๑ สัปดาห์หลัง ทราบผล พร้อมแจ้งโทรศัพท์ของ พนักงานสอบสวน อย่างไรก็ตาม ความรวดเร็วในการแจ้งผลดังกล่าว ขึ้นกับการพิจารณาของอัยการ จิงหวัด ซึ่งบางครั้งไม่แจ้งผลตาม เวลาที่กำหนด - ได้แะงานคดีอาญาและคดีทั่วไป และมีตำรวจรับผิดชอบประจำแต่ละงานคดี - จัดตำรวจและอาสาสมัครรับแจ้ง ความ และอำนวยความสะดวกแก่ ผู้มาติดต่อ		- มีโต๊ะประชาสัมพันธ์ด้านหน้า สภา. และที่พักรอซึ่งเป็นการริเริ่มในการ อำนวยความสะดวกแก่ผู้ติดต่อ	

ตารางที่ ๔ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครราชสีมา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ	หมายเหตุ
	- จัดลำดับโดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาษาอังกฤษ ประสานกับตำรวจท่องเที่ยว ภาษาเยอรมันและรัสเซียประสานกับสถาบันการศึกษาในท้องที่ - ภาษาจีนประสานกับมูลนิธิชาวจีน			

๒.๒ สถานีตำรวจภูธรสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา (วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔)

๒.๒.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๒.๒.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฉบับนี้ ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลายามิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๒.๒.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด่านตรวจคนเข้าเมือง สถานีพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๒.๒.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของ สภ.สีคิ้ว

๒.๒.๔.๑ สภ.สีคิ้ว มีอัตรากำลังพลชั้นสัญญาบัตร ๓๗ อัตรา มีผู้ปฏิบัติจริง ๑๘ คน ในจำนวนนี้เป็นพนักงานสอบสวน ๘ คน ประกอบด้วย สบ. ๓ จำนวน ๕ คน และ สบ. ๒ จำนวน ๒ คน และชั้นประทวนมีอัตรา ๑๘๐ อัตรา มีผู้ปฏิบัติจริง ๑๖๑ คน แบ่งงานออกเป็น ๕ งาน ได้แก่ งานป้องกันและปราบปราม งานสอบสวน งานสืบสวน งานจราจร และงานอำนวยการ

๒.๒.๔.๒ การทำงานและกระบวนการสอบสวนของ สภ.สีคิ้ว อยู่บนหลักการความรวดเร็ว ความถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส ความเสมอภาค และความพึงพอใจ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ มีสถิติการจับกุมผู้ต้องหา ดังนี้ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด ๑,๐๙๕ คน เป็นผู้ชาย ๗๗๑ คน ผู้หญิง ๒๗๐ คน เด็ก ๗๔ คน และปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔) จับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด ๗๙๐ คน เป็นผู้ชาย ๔๙๕ คน ผู้หญิง ๒๗๑ คน และเด็ก ๒๔ คน นอกจากนี้ ได้จัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ เช่น จัดวิทยากรให้แก่โรงเรียนในชุมชน จัดคลินิกแก้ปัญหเฉพาะเรื่อง และฝึกวินัยแก่เจ้าหน้าที่ทุกสัปดาห์

๒.๒.๕ ข้อมูลที่ได้ทราบจากการบรรยายสรุปของผู้กำกับ การตอบข้อซักถาม และการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ สถานีตำรวจภูธรสีคิ้ว

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ เยี่ยม	หมายเหตุ
กายภาพ	- แยกห้องควบคุมผู้หญิง/ผู้ชาย และห้องควบคุมเด็ก/ผู้ใหญ่ และใช้พื้นที่บางส่วนเก็บเบาะรถเลือกตั้ง - มีห้องพบทนายความ ห้องชี้ตัวผู้ต้องหา และห้องสอบสวนเด็กและสตรี - ทางปฏิบัติ การสอบสวนเด็กและเยาวชน ทำที่ศูนย์สอบสวน สำนักงานยุติธรรมจังหวัด และต้องผลการพิจารณาจากศาลเยาวชนและครอบครัวก่อน ส่วนการสอบสวนคดีทางเพศ ขณะนี้ สภ.ฯ ยังไม่มีพนักงานสอบสวนผู้หญิง	- ไม่มีพนักงานสอบสวนหญิง เพื่อสอบสวนคดีเกี่ยวกับเด็กและคดีทางเพศ - สภาพกายภาพบางอย่าง เช่น ห้องส้วมในห้องควบคุมผู้ต้องหาหญิง มีลักษณะไม่คำนึงถึงมิติทางเพศ (gender sensitivity) กล่าวคือผนังห้องมีความสูงเพียงระดับเอว	- การสอบสวนคดีทางเพศ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ใช้พนักงานสอบสวนหญิง ซึ่งมีจำกัด จึงอาจให้เจ้าหน้าที่หญิง ซึ่งช่วยงานธุรการ มารวมสอบสวน - ควรปรับปรุงห้องส้วมในห้องควบคุมผู้หญิงให้มีขีดต่ำกว่าที่เป็นอยู่	
กระบวนการสอบสวน	- การรับแจ้งเรื่อง และแจ้งแจ้งความ มีป้ายแสดงขั้นตอนไว้ในที่เปิดเผย - การแจ้งสิทธิและการสอบสวนผู้ต้องหา เป็นไปตาม ปอ.หมวด ๒ อำนาจสืบสวนและสอบสวน - การนัดหมาย มีขั้นตอนคือได้มีหนังสือนัดหมายแจ้งให้คู่ความ		- ควรหารือระดับนโยบายระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สตช. องค์การอัยการ และศาล เกี่ยวกับอัตราหลักทรัพยากรประกันตัว เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน - ควรปรับโครงสร้าง/วิธีทำงานของ สภ.ฯ ให้เชื่อมโยง/ประสานกับงานของเรือนจำในพื้นที่ซึ่งมี ๔ แห่ง - ควรประเมินความเห็นเกี่ยวกับ	

ตารางที่ ๕ สถานีตำรวจภูธรสีคิ้ว

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ เยี่ยม	หมายเหตุ
	ล่วงหน้า และจัดเวรสอบสวน - การพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ใช้เวลาประมาณ ๑ - ๓ ชั่วโมง และมีป้ายลำดับอาวุโสของพนักงานสอบสวนในการพิจารณาคำร้องปล่อยตัวชั่วคราวไว้ - การควบคุมผู้ต้องหาติดยาเสพติด ซึ่งศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟู และไม่ได้รับการประกันตัว อันเป็นความรับผิดชอบของกรมคุมประพฤติ ขณะนี้ยังใช้ตำรวจนำส่งตัวไปสถานควบคุม - การประกันผู้ต้องหา โดยใช้เงินสด ไม่อาจคืนเงินประกันเป็นเงินสดได้ ต้องคืนเป็นเช็ค จึงไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัวในชั้นอัยการ และทำเป็นหนังสือยืนยันต่ออัยการว่ามีหลักทรัพย์ - การแจ้งญาติหรือบุคคลที่ ๓ ใช้การติดต่อทางโทรศัพท์ และดำเนินการทันที		ความรวดเร็วในงานบริการของ สภ.ฯ เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐาน	

ตารางที่ ๕ สถานีตำรวจภูธรสีคิ้ว

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
การคุ้มครองสิทธิอื่นๆ	- กรณีผู้ต้องหาเจ็บป่วย ใช้การส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลแล้ว ซึ่งห่างจากสถานีฯ ๑.๕ กม. ไม่มีผู้ดูแลรักษาและยาสามัญในสถานีตำรวจ - มีบัญชีรายชื่อทนายความและโทรศัพท์ โดยประสานงานกับสภาพนาความ - มีล่ามภาษาอังกฤษและภาษาจีน - มีนักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา สำหรับผู้ต้องหา/ผู้เสียหายที่เป็นเด็ก โดยอยู่ในทีมสหวิชาชีพ	- การแจ้งผลคดีแก่ผู้ต้องหาและผู้เสียหาย ใช้เวลา ๓๐ - ๖๐ วัน หลังทราบผล - การให้ความช่วยเหลือด้านภาษาแก่ผู้ต้องหา/ผู้เสียหายจากประเทศเพื่อนบ้านใช้ภาษาไทย และไม่มีล่ามภาษาเมื่อสำหรับผู้พิการทางหู	- ควรมีป้ายประชาสัมพันธ์รายชื่อและที่ติดต่อทนายความและที่ปรึกษาทางกฎหมาย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียหาย	

ตำราวจนุทธภาค ๕

จังหวัดเชียงใหม่

ระหว่างวันที่ ๑ - ๒

กันยายน ๒๕๕๔

๓. จังหวัดเชียงใหม่

๓.๑ สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ (วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔)

๓.๑.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม กล่าวแนะนำคณะตรวจเยี่ยมและวัตถุประสงค์ของการตรวจเยี่ยม ว่าเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา CAT ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเป็นการตรวจสอบการกระทำที่เป็นการทรมานต่อผู้ต้องขังในหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กักขังบุคคล รวมถึงสถานีตำรวจและเรือนจำ

๓.๑.๒ วิธีตรวจเยี่ยมตามอนุสัญญาฯและพิธีสารเลือกรับตามอนุสัญญาฯ ทำได้โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า อย่างไรก็ตามการตรวจเยี่ยมเชิงกลียาณมิตรหรือเชิงป้องกันนี้จะทำโดยสม่ำเสมอ และตรวจเยี่ยมเชิงระบบ แล้วจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง การตรวจเยี่ยมควรทำโดยองค์กรอิสระจากหน่วยที่รับการตรวจเยี่ยม ซึ่ง กสม. อยู่ในข่ายการเป็นองค์กรดังกล่าว

๓.๑.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด่านตรวจคนเข้าเมือง สถานีพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๓.๑.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของ สภ. เมืองเชียงใหม่

๓.๑.๔.๑ สภ.เมืองเชียงใหม่ มีอัตรากำลัง จำนวน ๒๗๐ คน เป็นชั้นสัญญาบัตร ๔๕ คน ชั้นประทวน ๒๒๕ คน เป็นตำรวจหญิงทั้งชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน จำนวน ๘ คน อำเภอเมืองเชียงใหม่ครอบคลุมพื้นที่ ๓๖.๐๒ ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น ๗ ตำบล

๓.๑.๔.๒ สภ.เมืองเชียงใหม่มีหน่วยบริการประชาชน (ตู้ยาม) ๕ แห่ง แบ่งระบบสายตรวจเป็น ๗ เขต ครอบคลุมทุกตำบลภายใต้ความรับผิดชอบ ได้จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจเรื่องจิตให้บริการ (service mind) รวมทั้งคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจดีเด่นด้านการให้บริการประชาชน ได้ให้ความสำคัญต่อการช่วยเหลือผู้เสียหาย พยานเหยื่ออาชญากรรม มีโครงการส่งเหยื่อกลับที่พัก โครงการติดตามผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการ โครงการกระจายบริการสู่ประชาชน (ตู้ยาม) โครงการพบปะผู้นำชุมชน หมู่บ้าน ประชาชน เพื่อสำรวจบริการของตำรวจ โครงการชุมชนมวลชนสัมพันธ์เคลื่อนที่เพื่อประชาสัมพันธ์การบริการของ สภ. โครงการอบรมทางคุณธรรมและจริยธรรม ความรู้ด้านกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ โครงการพัฒนาภาษาอังกฤษแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ปัจจุบันอาคารบางส่วนของ สภ. อยู่ระหว่างการปรับปรุง ครอบคลุมส่วนที่เคยใช้เป็นห้องขัง ห้องขี้นักพยาน และห้องพบทนายความ

๓.๑.๕ ข้อมูลที่ได้ทราบจากการบรรยายสรุปของผู้กำกับ การตอบข้อซักถาม และการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
กายภาพ	- มีห้องขังชั่วคราว แยกห้องควบคุมผู้ชายและผู้หญิง ระหว่างไม่มีห้องขังได้ขอย้ายไปยัง สภ. ช้างเผือก - การขนย้ายผู้ต้องหาออกนอกสถานที่ ใช้พาหนะที่มิดชิด - ห้องสอบสวนเด็กและผู้หญิง และห้องขังตัวผู้ต้องหาใช้ห้องของผู้บริหาร สภ. เป็นการชั่วคราว	- ทางปฏิบัติ การสอบปากคำคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา ดำรงภูธรภาค ๕ ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ		
กระบวนการสอบสวน	- การพิจารณาคำร้องขอประกันตัว ใช้เวลา ๓๐ นาที/คน - มีป้ายตารางเวร และขั้นตอนให้บริการ - สามารถแจ้งความเบื้องต้นที่ตู้ยามรับเหตุ - การแจ้งญาติ/บุคคลที่ ๓ ขอให้ตำรวจในพื้นที่ช่วยประสาน กรณีอยู่ในพื้นที่ห่างไกล	- ระยะเวลาการรับแจ้งเรื่อง/ร้องทุกข์/กล่าวโทษ แตกต่างกันตามความยาก-ง่ายของคดีที่รับแจ้ง	- แม้ระยะเวลาการรับแจ้งความจะต่างกันไปตามความยาก-ง่ายของเรื่อง แต่อาจใช้การบริหาร เช่น นัดเวลา เพื่อให้ผู้แจ้งความรอนาน - ควรหารือกับอัยการจังหวัด/ศาลเพื่อรับฟังความเห็นในการปรับปรุงงานสอบสวนของ สภ.ฯ - ควรนำหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนและหาพยานหลักฐานมากขึ้น กรณียังไม่มียพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ควรปล่อยตัวไป	
การคุ้มครองสิทธิอื่นๆ	- จัดให้มีการช่วยเหลือด้านทนายความ ที่ปรึกษาทางกฎหมาย ล่าม (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้เจ้าหน้าที่ของ สภ.ฯ รวมทั้งมีบัญชีรายชื่อทนายของ สภ.ฯ ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจที่ออกจากราชการแล้ว	- การให้ความช่วยเหลือด้านภาษา (ล่าม) ยังจำกัดเพียงภาษาอังกฤษ ยังไม่มีล่ามภาษาอื่น เช่น ภาษาท้องถิ่น/ชนกลุ่มน้อยในพื้นที่	- การให้ความช่วยเหลือด้านที่ปรึกษา กฎหมาย อาจแนะนำให้ใช้บริการของยุติธรรมจังหวัด และควรมีป้ายแจ้งรายละเอียดหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายเพิ่มเติม	

๓.๒ สถานีตำรวจภูธรแมริม จังหวัดเชียงใหม่ (วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔)

๓.๒.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม กล่าวแนะนำคณะตรวจเยี่ยมและวัตถุประสงค์ของการตรวจเยี่ยม ว่าเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา CAT ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเป็นการตรวจสอบการกระทำที่เป็นการทรมานต่อผู้ต้องขังในหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กักขังบุคคล รวมถึงสถานีตำรวจและเรือนจำ

๓.๒.๒ วิธีตรวจเยี่ยมตามอนุสัญญาฯและพิธีสารเลือกรับตามอนุสัญญาฯ ทำได้โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า อย่างไรก็ตามการตรวจเยี่ยมเชิงกลยาณมิตรหรือเชิงป้องกันนี้จะทำโดยสม่ำเสมอ และตรวจเยี่ยมเชิงระบบ แล้วจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง การตรวจเยี่ยมควรทำโดยองค์กรอิสระจากหน่วยที่รับการตรวจเยี่ยม ซึ่ง กสม. อยู่ในข่ายการเป็นองค์กรดังกล่าว

๓.๒.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานีพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๓.๒.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของ สภ. แมริม จังหวัดเชียงใหม่

๓.๒.๔.๑ สภอ.แมริม ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้ปรับปรุงอาคารที่ทำการเป็นระยะๆ อาคารหลังปัจจุบันก่อสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีเนื้อที่ ๓ ไร่ ๗๐ ตารางวา อำเภอแมริมแบ่งการปกครองเป็น ๑๑ ตำบล ๙๒ หมู่บ้าน มีประชากรจำนวน ๘๔,๖๖๙ คน ประกอบด้วยชนเผ่าม้ง ๖ หมู่บ้าน ชนเผ่าปกาเกญอ ๒ หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม ขณะที่ สภ. แมริม มีอัตรากำลังจำนวน ๑๗๖ นาย เป็นชั้นสัญญาบัตร ๑๘ คน และชั้นประทวน ๑๕๘ คน

๓.๒.๕ ข้อมูลที่ได้ทราบจากการบรรยายสรุปของผู้กำกับการ การตอบข้อซักถาม และการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๗

ตารางที่ ๗ สถานีตำรวจภูธรแรมริม

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
กายภาพ	- ได้แยกห้องควบคุมเด็ก/ผู้ใหญ่ แยก - ห้องควบคุมผู้หญิง/ผู้ชาย - มีห้องพบพยานความ ห้องชี้ตัวผู้ต้องหา และห้องสอบสวนเด็กและสตรี	- ห้องควบคุมผู้ต้องหาหญิง ซึ่งอยู่หลัง ห้องควบคุมผู้ต้องหาเด็ก อาจทำให้ ผู้ต้องหาหญิงรู้สึกไม่สะดวกเวลาทำ ธุระส่วนตัว - ห้องสอบสวนเด็กยังไม่ได้มาตรฐาน - ด้านสิทธิมนุษยชน โดยยังไม่ คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก - การสอบสวนคดีเด็ก ตาม พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและ ครอบครัวฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้ ได้ส่วนที่ศาลฯ และคดีเกี่ยวกับ ผู้หญิง มักสอบสวนที่ตำรวจภูธร ภาค ๕ ซึ่งมีห้องสอบสวนที่มี มาตรฐานและสะดวกแก่พนักงาน อัยการ นักจิตวิทยา และนักสังคม สงเคราะห์	- ห้องควบคุมก่อนเข้าห้องขัง แต่มีกลิ่น อยู่บ้าง และควรปรับปรุงห้องควบคุม ผู้ต้องหาหญิง โดยคำนึงถึงข้อจำกัด และโครงสร้างทางกายภาพร่างกายซึ่ง มีความแตกต่างจากผู้ชาย แม้การ ควบคุมตัวมีระยะเวลาสั้นก็ตาม - นอกจากใช้ห้องสอบสวนที่ตำรวจภูธร ภาค ๕ ในการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็น เด็กและผู้หญิงแล้ว อาจจัดสถานที่ สอบสวนที่สะดวกแก่การเดินทางของผู้ต้องหา หรือผู้เสียหายที่เป็นเด็กและ ผู้หญิงในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งมียากจน ด้วย	
กระบวนการสอบสวน	- การนัดหมาย มีขั้นตอนคือจดบันทึก/ลง ตารางนัดหมาย แจ้งเตือนผู้นัดหมาย ผู้เสียหาย/พยาน จัดเตรียมอุปกรณ์ และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - การพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว หากมีหลักฐานครบและเชื่อว่า จะไม่หลบหนี ก็ดำเนินการทันที ใช้	- การรับแจ้งเรื่อง ผู้เสียหายแจ้งความ กับพนักงานสอบสวนได้โดยตรง และ จะสอบปากคำทันทีตาม ปวอ. มาตรา ๑๓๐ หรือแจ้งกับสายตรวจ ในเบื้องต้น แล้วจึงแจ้งกับพนักงาน สอบสวนเพื่อสอบปากคำ - การขนส่งผู้ต้องหาออกนอกสถานที่	- ควรมีบันทึกการสอบปากคำผู้ต้องหา ผู้เสียหาย และพยาน อย่างชัดเจน อัน ช่วยให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และป้องกันการถูกร้องเรียน - ควรเสียการขนส่งผู้ต้องหาออกนอก สถานที่ด้วยการพิจารณาการผู้ต้องหาที่ เห็นชัด และใช้พาหนะเปิดโล่ง อาจ	

ตารางที่ ๗ สถานีตำรวจภูธรแม่ริม

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ	หมายเหตุ
	เวลาไม่เกิน ๔๘ นาที่ และมีป้ายประกาศลำดับอาวุโสของพนักงานสอบสวนในการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวไว้ - การแจ้งญาติหรือบุคคลที่ ๓ ใช้การติดต่อทางโทรศัพท์ แจ้งผ่านสายตรวจหรือผ่านสถานีตำรวจที่เกี่ยวข้อง	ทำโดยใช้พันธนาการและพาหนะเปิดโล่ง ซึ่งอาจเป็นการประจานได้	ประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เรือจ้าง ใช้พาหนะที่มีติดคิดกว่า หรือใช้วิธีฝากจ้างทางออนไลน์ - สภ.แม่ริมเจ้าหน้าที่ตำรวจหญิง ๕ คน ในจำนวนนี้ ๒ คนทำหน้าที่ช่วยพนักงานสอบสวนสอบสวนผู้เสียหาย/ผู้ต้องหาหญิง และมีเจ้าหน้าที่ชั้นประทวนที่จับตัวกักขังนิรโทษกรรมจำนวน ๔๐ คน ก็อาจเกลี้ยให้มาช่วยงานสอบสวนได้ - ควรทบทวนค่าตอบแทนการทำสำนวน ซึ่งปัจจุบันให้เฉพาะคดีที่ทราบผู้ต้องหาเท่านั้น - กรณีผู้ต้องหาเจ็บป่วยจะส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลนครพิงค์ หากเจ็บป่วยเล็กน้อย ก็มียาที่ สภ. ำ	
การคุ้มครองสิทธิอื่นๆ	- มีป้ายแสดงสิทธิของผู้ต้องหา มีป้ายรายชื่อหมายเลขที่สามารถขอความช่วยเหลือ - ใช้ผู้นำชุมชนเป็นล่าม หากผู้เสียหาย/ผู้ต้องหาเป็นชนเผ่า มีบัญชีล่ามที่เป็นผู้นำชุมชน ทั้งนี้ชนเผ่าหลายคนพูดภาษาไทยได้			

บทสรุป

ผลการตรวจเยี่ยม

สถานีตำรวจ

ทั้ง ๖ แห่ง

บทสรุปของการตรวจเยี่ยมของสถานีดำรงทั้ง ๖ แห่ง

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ สถานีดำรงส่วนใหญ่ได้ปรับปรุงอาคารสถานที่เชิงกายภาพให้สอดคล้องตามมาตรฐานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และการคุ้มครองสิทธิ ฯ เช่น การแยกห้องขังหญิงและชาย เด็ก และผู้ใหญ่ ยกเว้น ๑ แห่ง (สก.เมืองเชียงใหม่) ซึ่งอยู่ระหว่างปรับปรุงสถานที่

๑.๒ แม้มีห้องสอบสวนเด็ก/ผู้หญิง แต่ในทางปฏิบัติหลายแห่ง เช่น สก.แม่ริม สก.เมืองเชียงใหม่ และ สก.สีคิ้ว ไม่ได้ใช้ห้องดังกล่าวสอบสวนเด็ก/ผู้หญิง แต่ไปสอบสวนยังสถานที่อื่น เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ อัยการจังหวัด หรือตำรวจภูธรภาค และพบว่าบางแห่ง เช่น สก.สีคิ้ว ไม่มีพนักงานสอบสวนหญิง

๒. ด้านกระบวนการสอบสวน

๒.๑ สถานีดำรงเป้าหมายทุกแห่งได้ติดป้ายขั้นตอนการให้บริการ การรับแจ้งความ การขอลปล่อยตัวชั่วคราว โดย สก.แต่ละแห่งมีมาตรฐานเวลาขอลปล่อยตัวชั่วคราวต่างกันไป เช่น สก.แม่ริม ใช้เวลา ๔๘ นาที สก.เมืองเชียงใหม่ ใช้เวลา ๓๐ นาที และ สก.สีคิ้ว ใช้เวลา ๑ – ๓ ชั่วโมง

๓. ด้านการคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ

๓.๑ สถานีดำรงเป้าหมายหลายแห่งมีการใช้ความช่วยเหลือด้านทนายความและที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ในแนวทางที่ต่างกันไป กล่าวคือ บางแห่ง เช่น สก. พระนครศรีอยุธยา และ สก. บางบาล มีรายชื่อทนายความ โดยร่วมกับสภาทนายความในพื้นที่ บางแห่ง เช่น สก. เมืองเชียงใหม่ จัดเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและเป็นล่าม (ภาษาอังกฤษ) ไว้ ๑ คน

๓.๒ การให้ความช่วยเหลือเรื่องล่ามแก่ผู้ถูกกล่าวหา พยาน ผู้เสียหาย ที่ใช้ภาษาของชนเผ่าหรือประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า สถานีดำรงเป้าหมายเกือบทุกแห่งใช้ภาษาไทยสื่อสาร ยกเว้น สก.แม่ริมซึ่งมีรายชื่อล่ามที่เป็นผู้นำชุมชน

ความเห็นประเด็นที่มีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน สมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นกรณีเร่งด่วน มีดังนี้

(๑) สถานีดำรงเป้าหมายบางแห่งใช้การขนย้ายผู้ต้องหาออกนอกสถานที่โดยพาหนะเปิดโล่งและมีพันนาการ

(๒) สถานีดำรงเป้าหมายบางแห่ง แม้ว่าจะมีห้องขังผู้ต้องหา แต่กระจกที่กั้นระหว่างห้องพยานผู้ชี้ตัวและห้องผู้ต้องหา ไม่ช่วยคุ้มครองพยาน (กระจกมองเห็นได้ ๒ ด้าน)

(๓) สถานีดำรงบางแห่งเผยแพร่ภาพ/แถลงข่าวการจับกุมโดยไม่ระมัดระวัง และอาจเป็นการประจานผู้ต้องหาได้ เกือบทุกแห่งแม้มีห้องสอบสวนเด็กโดยเฉพาะ แต่ไม่สอดคล้องตามมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งควรแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งสำหรับเด็กและนักจิตวิทยา อีกส่วนหนึ่งสำหรับพนักงานสอบสวน และบางแห่งไม่มีพนักงานสอบสวนหญิง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพันธกรณีระหว่างประเทศ

(๑) ทบทวนการใช้ห้องสอบสวนเด็กและผู้หญิง ให้สอดคล้องกับการใช้งานจริง โดยคำนึงถึงความสะดวกสำหรับผู้ถูกสอบสวน ความพร้อมของสถานที่สอบสวน และเจ้าหน้าที่/ผู้เกี่ยวข้องในการสอบสวน ที่เรียกว่าสหวิชาชีพ

(๒) จัดให้มีพนักงานสอบสวนหญิงครบทุกสถานีตำรวจ หรือปรับกฎ ระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงที่ช่วยงานธุรการร่วมสอบสวนคดีเด็กและผู้หญิงได้ โดยให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย

(๓) พัฒนา ปรับปรุงกลไกการประสานงานในระดับปฏิบัติ ระหว่าง สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ศาล องค์กรอัยการ กรมราชทัณฑ์ (เรือนจำ) หน่วยงานอื่นของกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง

(๔) ควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน และคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) เข้ามีส่วนร่วมการทำงานของสถานีตำรวจในมิติต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายตำรวจชุมชน

เรือนจำ

ข. เรือนจำ

การตรวจเยี่ยมเรือนจำและทัณฑสถานภายใต้โครงการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน: สถานีตำรวจและเรือนจำ ในระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน ๒๕๕๔ มีเรือนจำและทัณฑสถานเป้าหมาย ๖ แห่ง จาก ๓ จังหวัด ดังตารางที่

ตารางที่ ๘ หน่วยรับการตรวจเยี่ยม : เรือนจำ

เรือนจำเป้าหมาย	จังหวัด	วัน เดือน ปี
๑. เรือนจำกลาง พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	๒๕ – ๒๖ ส.ค. ๒๕๕๔
๒. เรือนจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา		
๓. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ พระนครศรีอยุธยา		
๔. ทัณฑสถานเกษตร อุตสาหกรรมเขาพริก	นครราชสีมา	๑๕ – ๑๖ ก.ย. ๒๕๕๔
๕. ทัณฑสถานหญิง นครราชสีมา		
๖. เรือนจำกลางคลองไผ่		
๔. เรือนจำกลางเชียงใหม่	เชียงใหม่	๑ – ๒ ก.ย. ๒๕๕๔
๕. ทัณฑสถานหญิง เชียงใหม่		

เรือนจำภาค ๑

จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา

ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖

สิงหาคม ๒๕๕๔

๑. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๑ เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา (วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔)

๑.๑.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๑.๑.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และทำได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาดังกล่าว ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลายามิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๑.๑.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด่านตรวจคนเข้าเมือง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๑.๑.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา

๑.๑.๔.๑ เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยาเริ่มเปิดดำเนินการเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ต่อมาได้ยกฐานะเป็นเรือนจำกลางเมื่อพ.ศ. ๒๕๔๐ โดยเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างเรือนจำและทัณฑสถานในเขต ๑ ซึ่งมีทั้งสิ้น ๑๘ แห่ง มีพื้นที่ ๕๖ ไร่ ๒ งาน ๓๐ ตารางวา แบ่งงานออกเป็น ๓ ส่วน ๑ ฝ่าย คือ ส่วนควบคุมฯ รับผิดชอบงานควบคุมผู้ต้องขัง ส่วนพัฒนาฯ รับผิดชอบงานฝึกอาชีพและงานพยาบาล ส่วนสวัสดิการฯ รับผิดชอบงานสวัสดิการและสงเคราะห์ และฝ่ายบริหาร มีเจ้าหน้าที่จำนวน ๗๑ คน เป็นข้าราชการ ๖๑ คน ที่เหลือเป็นลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ คิดเป็นสัดส่วน เจ้าหน้าที่: ผู้ต้องขัง = ๑:๒๗

๑.๑.๔.๒ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางฯ ประกอบด้วย ผู้อยู่ระหว่างฝากขัง ผู้ที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณา ผู้ที่คดีได้รับการพิจารณาชั้นเด็ดขาดแล้ว และเป็นผู้ต้องโทษจำคุกไม่เกิน ๓๐ ปี นอกจากนี้กว่าร้อยละ ๖๐ ของผู้ต้องขังกระทำผิดฐานเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ปัจจุบันมีผู้ต้องขัง ๑,๖๗๓ คน เป็นคดีเด็ดขาด ๑,๕๕๔ คน และคดีระหว่างพิจารณา ๑๑๙ คน หากมีกรณีวิกฤต เช่น ผู้ต้องขังรวมตัวกันก่อเหตุรุนแรง เรือนจำฯ ใช้การระดมกำลังจากเรือนจำในเขตพื้นที่ก่อน

๑.๑.๕ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเยี่ยมเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา โดยฟังบรรยายสรุปการสอบถามผู้บัญชาการเรือนจำและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๙ เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
อนามัย สิ่งแวดล้อม	- จัดอาหารเลี้ยงวันละ ๓ มื้อ ซึ่งมีคุณภาพได้มาตรฐานจากการประเมินของหน่วยงานสาธารณสุขภายนอก - มีโรงอาหารขนาดใหญ่สะอาด มีโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอ - มีน้ำดื่มสะอาด สามารถบริการตัวเองได้ในโรงอาหารและจุดบริการน้ำดื่ม - มีที่อระบายน้ำใช้แล้ว ลงทางระบายน้ำสาธารณะ - ได้ขอความร่วมมือจากสถานีอนามัย ดียกกำลังดูแลและแมลงเป็นระยะ - อนุญาตให้ผู้ต้องขังนำเครื่องนอนฝั่งแดดได้ในวันอาทิตย์	- ใช้น้ำจากบ่อบาดาล และมีน้ำใช้พอเพียง ซึ่งอาจมีปัญหาคุณภาพและปริมาณช่วงน้ำท่วม	- ควรหมุนเวียนเจ้าหน้าที่สุทธารรมเป็นประจำ และเพิ่มค่าอาหารสำหรับผู้ต้องหา - แม้การใช้น้ำใช้จากบ่อบาดาลอาจมีปัญหาช่วงน้ำท่วม แต่การใช้ น้ำประปาอาจมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น	
กิจกรรม ฟื้นฟูพฤติกรรม นิสัย	- จัดให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี เปิดให้พบญาติแบบใกล้ชิดได้ปีละ ๑-๒ ครั้ง - จัดให้มีห้องทนายความและอนุญาตให้ทนายความติดต่อผู้ต้องขังได้ - จัดกิจกรรมฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัย เช่น ราชทัณฑ์เชิงสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังและสังคม สวัสดิการผู้ต้องขังสูงอายุและผู้ต้องขังพิการ - มีการฝึกอาชีพผู้ต้องขัง เช่น ช่างไม้	- เปิดให้ญาติเยี่ยมผู้ต้องขังได้ทุกวัน ในเวลาราชการ วันละ ๑๕ - ๒๐ รอบๆละ ๑๐ คน และรับฝากของเยี่ยม ซึ่งพบว่า มีญาติรอเยี่ยมจำนวนมากหนึ่ง และต้องใช้เจ้าหน้าที่และเวลาในการตรวจของฝาก	- ควรปรับปรุงระบบการเยี่ยมญาติ เช่น เกณฑ์การรับของฝาก การจัดการเยี่ยม - ควรมีระบบตรวจสอบผู้ต้องขังที่ถูกคัดเลือกเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ และควรมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก	

ตารางที่ ๙ เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการเยี่ยม	หมายเหตุ
	ช่างฟอร์นิเจอร์หวาย เกษตรผสมผสาน มีบัญชีบันทึกรายได้ของผู้ต้องขังจากการขายสินค้าที่เขาผลิต - มีคณะกรรมการจำแนกกว่าผู้ต้องขังใดควรมีโอกาสพิเศษเท่าที่เรือนจำมีอาชีพนั้น - จัดการเรียนรู้สายสามัญตั้งแต่ระดับไม่ร่ำหนังสือถึงอุดมศึกษา สายวิชาชีพตั้งแต่ ปวช. ปวส. และหลักสูตรระยะสั้น - มีบริการห้องสมุด เปิดให้บริการระหว่างเที่ยง - จัดให้รับฟังคำสอนของศาสนาหลัก - จัดกิจกรรมสันทนาการในวันสำคัญและจัดกีฬาผู้ต้องขัง - มีร้านส่งเคราะห์ผู้ต้องขัง ขายสินค้าอุปโภค บริโภค โดยใช้คูปอง - กำหนดให้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนนอน เวลา ๑๖.๓๐ – ๐๖.๓๐ น. - ได้แต่งตั้งผู้ต้องขังประพฤติดีในระเบียบวินัย เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน			

ตารางที่ ๙ เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
บริการด้านการแพทย์	- มีสถานพยาบาลกรณีเจ็บป่วยเล็กน้อย และมีการควบคุมโรคโรคน - กรณีฉุกเฉิน ป่วยหนัก ให้ส่งไปรักษาที่โรงพยาบาล เช่น รพ. พระนครศรีอยุธยา	- ไม่มีจิตแพทย์ให้คำปรึกษาทางจิตเวชโดยตรง แต่มีนักสังคมสงเคราะห์	- มีระบบจัดการที่ดี อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องขังที่ป่วยทางจิตเวช เนื่องจากไม่มีบุคลากร	
การเข้าถึงบริการ	- สัดส่วนบุคลากรการแพทย์ : ผู้ต้องขัง ๑ : ๑,๖๐๐ - มีสถานพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ ๑ คน สังกัดกรมราชทัณฑ์ - แพทย์ห้วงเวลา ๑ คน (แพทย์เกษียณอายุ ได้รับค่าตอบแทนจากกรมราชทัณฑ์) ตรวจทุกวันอังคาร บ่าย และเรือนนอนผู้ป่วย ๑ หลัง			
เจ้าหน้าที่เรือนจำ	- ได้จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการเท่าที่อยู่ในความสามารถของเรือนจำ - ใช้การย้ายผู้ต้องขังที่มีความประพฤติรุนแรง เป็นนกละ ไปเรือนจำอื่น เพื่อลดการสร้างอิทธิพลในเรือนจำ และลดความเครียดของเจ้าหน้าที่	- สัดส่วน เจ้าหน้าที่: ผู้ต้องขัง ๑: ๒๗ ซึ่งน้อยกว่ามาตรฐาน	- จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ยังไม่ได้สัดส่วนกับผู้ต้องขังซึ่งมีจำนวนมาก จึงควรปรับระบบการสรรหา - ควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามความต้องการของงาน	

๑.๒ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔)

๑.๒.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๑.๒.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และทำได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฉบับนี้ ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๑.๒.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด่านตรวจคนเข้าเมือง สถานีพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๑.๒.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๒.๔.๑ เรือนจำฯ หลังเดิมได้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๒ มีเนื้อที่ ๘ ไร่ ๑ งาน ๓๓ ตารางวา มีผู้ต้องขัง ๑,๘๐๐ คน มีสภาพแออัด ต่อมา พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ก่อสร้างเรือนจำหลังใหม่มีเนื้อที่ ๕๘ ไร่ ๒ งาน เป็นเรือนจำรูปแบบใหม่ มีผู้ต้องขัง ๓,๕๐๗ คน จำแนกออกตามแดนควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี แดนผู้ต้องขังเด็ดขาด แดนผู้ต้องขังหญิง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีจำนวนผู้ต้องขังชายจำนวนมาก เรือนจำฯ จึงเกลี่ยผู้ต้องขังระหว่างแดนผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและผู้ต้องขังเด็ดขาดให้มีจำนวนใกล้เคียงกัน

๑.๒.๔.๒ เรือนจำฯ มีเจ้าหน้าที่ ๘๖ คน เป็นข้าราชการ ๖๔ คน พนักงานราชการ ๑๗ คน ลูกจ้างประจำ ๑ คน และลูกจ้าง ๔ คน คิดเป็นสัดส่วนเจ้าหน้าที่ : ผู้ต้องขัง ๑:๔๑ แบ่งการบริหารเป็น ส่วนควบคุมฯ และส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง

๑.๒.๕ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเยี่ยมเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยฟังบรรยายสรุปการสอบถามผู้บัญชาการเรือนจำและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ เยี่ยม	หมายเหตุ
การปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขัง	- มีการใช้เครื่องพันธนาการตามกฎหมาย ไม่ได้ใช้สำหรับลงโทษ การลงโทษใช้การลดชั้น หรือตัดการเยี่ยมญาติ - ไม่ใช้การขังเดี่ยว			- มีการออกแบบกระบวนการเยี่ยมกรณีพิเศษเร่งด่วน
มาตรการ คุ้มครอง ผู้ต้องขัง	- ได้ปิดป้ายแสดงหลักการพักโทษ การลดวันต้องโทษ การเลื่อน/ลดชั้นผู้ต้องขัง - มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ประกอบด้วยหัวหน้าและเจ้าหน้าที่อีก ๒ คน และคณะกรรมการกลั่นกรองการลงโทษ เมื่อมีการทำผิดวินัย - ใช้การไกล่เกลี่ยแก้ปัญหาการร้องเรียน - ได้ติดตั้งตู้รับเรื่องร้องทุกข์ไว้ทุกแดน และให้ผู้ต้องขังส่งเรื่องร้องทุกข์ถึงหน่วยงานภายนอกได้			

ตารางที่ ๑๐ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	- เรือนจำมีความจุ ผู้ต้องขังชาย ๑,๓๐๐ คน และผู้ต้องขังหญิง ๔๔๐ คน แต่มีผู้ต้องขังชาย ๒,๙๘๑ คน และผู้ต้องขังหญิง ๕๒๖ คน จึงค่อนข้างแออัด - ห้องขังมีมุ้งลวด พัดลม ห้องส้วม ไฟฟ้าเรือนนอนมีมุ้งลวด พัดลม ระบบระบายอากาศ ทวี จัดให้มีเวรทำความสะอาดทุกวัน และได้นำที่นอนผืนแดงเป็นประจำ	- ห้องขังและเรือนนอนมีความแออัด มีจำนวนผู้ต้องขังมากกว่าความจุของห้อง (ความจุห้องนอน ๑ ห้องต่อ ๒๕ คน แต่ทางปฏิบัติให้นอนห้องละ ๑๐๐ กว่าคน) - พื้นที่เรือนจำมีจำกัด และไม่ได้อยู่ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ผู้รอบตรวจพิสูจน์ และผู้ต้องขังได้ติดต่อออกจากรั้ว	- สภาพอาคารและสภาพทั่วไปสะอาด - เนื่องจากพื้นที่เรือนจำจำกัด จึงควรมีระบบระบายน้ำผู้ต้องขัง	- เรือนจำจังหวัดควรใช้อาคารสถานที่ของเรือนจำกลาง เนื่องจากมีโครงสร้างทางกายภาพที่เหมาะสมกับสภาพของเรือนจำจังหวัด โดยมีการจัดกระบวนการย้ายที่มีส่วนร่วมและอาจจำเป็นต้องซ่อมแซมอาคารและดูแลเรื่องสวัสดิการ
อนามัยสิ่งแวดล้อม	- ได้จัดเลี้ยงผู้ต้องขัง ๓ มื้อ มีการตรวจสอบคุณภาพอาหารและได้รับการรับรองมาตรฐานสาธารณสุข - ได้จัดเครื่องกรองน้ำสำหรับดื่มและหม้อต้มน้ำร้อนแก่ผู้ต้องขังทุกคน - ได้จัดน้ำใช้ และที่ล้างภาชนะอย่างชักน้ำ รววดักผ้ากลางแจ้งอย่างพอเพียง			

ตารางที่ ๑๐ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
กิจกรรมที่ฟื้นฟูพฤติกรรม	- เปิดให้ญาติเข้าเยี่ยมในวันและเวลาราชการ วันละ ๑๕ รอบ รอบละ ๕ - ๑๕ นาที จัดให้พบญาติอย่างใกล้ชิดปีละ ๒ ครั้ง - จัดให้ผู้ต้องขังพูดคุยกับญาติผ่านโทรศัพท์ และสามารถฝากของได้ โดยผ่านการตรวจคัดกรองเรือนจำก่อน - มีห้องพบทนายความ - กำหนดให้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนนอนระหว่าง ๑๖.๓๐ - ๐๖.๓๐ น. - จัดให้มีการฝึกอาชีพระยะสั้น ให้มีกิจกรรมนันทนาการและกีฬา และให้ทำงานภายนอก เช่น ทำความสะอาด ตกแต่งภูมิทัศน์ - ให้มีการศึกษาสามัญ ระดับไม่รู้หนังสือ-อุดมศึกษา สายวิชาชีพ สายธรรมศึกษา - ได้คัดเลือกผู้ต้องขังช่วยงานเจ้าหน้าที่ จากผู้มีความรู้ความสามารถ ประพฤติดี โดยให้	- สถานที่ให้ญาติรอเยี่ยมผู้ต้องขังยังไม่สะดวก บางคนต้องรอนาน และโทรศัพท์ที่ใช้ติดต่อระหว่างผู้ต้องขังและญาติ บางเครื่องไม่สะอาด - การตรวจสิ่งของที่ญาตินำมาฝากทำได้ยาก และใช้เวลานานเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่จำกัด	- ควรปรับปรุงเยี่ยมญาติและระบบการเยี่ยมญาติ เพื่อลดการรอเยี่ยม รวมทั้งปรับปรุงระบบ/วิธีการรับฝากของเยี่ยม	- คัดเลือกผู้ต้องขังให้อยู่ร่วมกันแต่ละห้องนอน โดยพิจารณาถึงอุปนิสัย ความเชื่อ ซึ่งสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้หรือไม่

ตารางที่ ๑๐ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
การบริการด้านการแพทย์	เจ้าหน้าที่เสนอชื่อและสัมภาษณ์ - เจ็บป่วยเล็กน้อย มีแผนพยาบาล เปิดทุกวัน มีพยาบาลเรือนจำประจำ ๒ คน จ้างจ้างแพทย์ห้วงเวลา (จากภายนอก) ตรวจรักษาทุกวันพุธ และประสานกับโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา จัดทันตแพทย์เป็นครั้งคราว - ป่วยมาก ส่งต่อ โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา	- ผู้ต้องขังที่มีอาการทางประสาท ให้แยกขังชั่วคราวในโรงของเรือนจำ และนัดแพทย์รักษา	- ไม่มีห้องแยกผู้ต้องขังที่มีอาการทางประสาทเป็นสัดส่วน	
การเข้าถึงบริการ	- มีการตรวจสอบสุขภาพแรกเข้า และมีแบบตรวจร่างกายผู้ต้องขังใหม่ - สัดส่วนบุคลากรแพทย์ : ผู้ต้องขัง ๑ : ๑๗๐๐			
เจ้าหน้าที่เรือนจำ	- สัดส่วนเจ้าหน้าที่ : ผู้ต้องขัง ๑ : ๑๑๗ - ได้ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สม่ำเสมอ เช่น ฝึกซ้อมอาวุธ ระวังอัคคีภัย ป้องกันเหตุร้าย	- เจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผู้ต้องขังและปริมาณงาน พบว่าหลายคนมีความเครียด	- เจ้าหน้าที่ทำงานในภาวะที่มีข้อจำกัด และมีจำนวนน้อยและไม่เพียงพอต่อกิจกรรมที่ต้องขังที่มีจำนวนมาก ทำให้เสียต่อการมีภาวะเครียดได้ จึงควรจัดกิจกรรม สวัสดิการ การแบ่งงาน เพื่อช่วยลดภาวะเครียด	

๑.๓ ทักษสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา (วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔)

๑.๓.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๑.๓.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาดังกล่าว ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลยาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๑.๓.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานีพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๑.๓.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา

๑.๓.๔.๑ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษฯ เป็นเรือนจำที่รับผิดชอบบำบัดผู้ต้องขังชายคดีอาญาเสพติด โทษไม่เกิน ๑๐ ปี มีอัตราจำคุก ๕๕ คน จากกรอบอัตราจำคุก ๖๕ อัตรา เป็นผู้ชาย ๔๕ คน และผู้หญิง ๑๕ คน มีผู้ต้องขัง จำนวน ๑,๑๘๐ คน ซึ่งเรือนจำสามารถจุได้ ๑,๓๕๕ คน อัตราส่วนผู้คุมต่อผู้ต้องขัง คือ ๑ : ๓๒ ผู้ต้องขังติดยาเสพติดของเรือนจำฯ ไม่ได้ติดยาขั้นรุนแรง การรักษาใช้การบำบัดส่วนผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดขั้นรุนแรงจะส่งไปรักษาในโรงพยาบาลที่รักษาเฉพาะทาง

๑.๓.๔.๒ งบประมาณที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนบุคลากร ร้อยละ ๑๓.๙ ส่วนงบประมาณสำหรับบริหารงาน ส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารผู้ต้องขัง คิดเป็นร้อยละ ๖๖ งบประมาณสำหรับแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด อันเป็นภารกิจหลักของเรือนจำ ได้จัดสรรเป็นค่าศึกษา ร้อยละ ๔๕ ฝึกอาชีพ ร้อยละ ๓๒ และแก้ไขฟื้นฟู ร้อยละ ๒๐

๑.๓.๕ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเยี่ยมทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา โดยฟังบรรยายสรุป การสอบถามผู้บัญชาการเรือนจำและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ ทฤษฎีสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ	หมายเหตุ
การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง	- ได้ทำทะเบียนประวัติรายบุคคล ประกอบด้วย ภาพถ่ายลายนิ้วมือ ประวัติส่วนตัว ใช้เครื่องพันธนาการเมื่อผู้ต้องขังทำผิดวินัยฐานทำร้ายร่างกาย โดยมีคณะกรรมการการใช้เครื่องพันธนาการ รายงานผลฯ ทุก ๑๕ วัน การถอดเครื่องพันธนาการทำได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และรายงานผลความประพฤติให้คณะกรรมการทราบ - มีห้องขังเดี่ยว ๑ ห้อง และห้องแยกขัง ๑ ห้องสำหรับผู้ทำผิดวินัยฐานมีโทรศัพท์มือถือและมีพฤติกรรมเป็นอันตราย ระหว่างแยกขังมีเจ้าหน้าที่ดูแลและรายงานผู้อำนวยการเป็นระยะ			
มาตรการคุ้มครองผู้ต้องขัง	- ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง หากมีการลงโทษทางวินัย และแจ้งผลให้ผู้ต้องขังและกรมราชทัณฑ์	- การชี้แจงข้อมูลต่างๆแก่ผู้ต้องขัง ทำตอนช่วงเข้าแถวเคารพธงชาติ และติดบอร์ดประชาสัมพันธ์	- ควรทำเป็นเอกสารเพื่อแจ้งข้อมูลและสิทธิแก่ผู้ต้องขังด้วย	

ตารางที่ ๑๑ หัตถสถานที่บำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
	- กำหนดให้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนนอน เวลา ๑๖.๓๐ – ๐๖.๓๐ น. - จัดการเรียนหลักสูตรสายสามัญระดับไม่รู้จักสื่อ-อุดมศึกษาสายอาชีพ และการฝึกอบรมด้านจิตใจ - จัดฝึกวิชาชีพระยะสั้น เช่น ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ วาดภาพสีน้ำ ฯลฯ ฝึกอาชีพในโรงงาน เช่น ช่างไม้ - มีกิจกรรมชุมชนบำบัด และโปรแกรมแก้ไขพิเศษ - ให้ผู้ต้องขังทำงานภายนอก เช่น บำเพ็ญประโยชน์ - ได้คัดเลือกผู้ต้องขังเป็นผู้ช่วยงานเจ้าหน้าที่ โดยมีคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และคัดเลือกจากประวัติ ความรู้ ความสามารถ มีช่วงทดลองงาน			

ตารางที่ ๑๑ ทักษะสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ	หมายเหตุ
เจ้าหน้าที่	- สักส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ต้องขัง ๑ : ๒๒ - ไม่มีเรื่องร้องเรียนกรณีเจ้าหน้าที่ทำร้ายผู้ต้องขัง - ไม่ส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆของกรมราชทัณฑ์			

เรือนจำภาค ๓

จังหวัดนครราชสีมา

ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๖

กันยายน ๒๕๕๔

๒. จังหวัดนครราชสีมา

๒.๑ ทักษสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก (วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔)

๒.๑.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๒.๑.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และทำได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฉบับนี้ ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลียาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๒.๑.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๒.๑.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก (ทสก.เขาพริก)

๒.๑.๔.๑ ทสก. เขาพริก เดิมได้รับการออกแบบให้เป็นเรือนจำความมั่นคงต่ำ ไม่มีกำแพง มีวัตถุประสงค์สำหรับรับผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างรอลงอาญา เพื่อฝึกอาชีพด้านเกษตรกรรม ต่อมาได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ต้องขังโทษสูง โดยรับโอนมาจากเรือนจำอื่น จึงได้เพิ่มระบบเสริมความมั่นคง โดยกันรั้วลวดหนามลวดหนามทึบเพลิง ๒ ชั้น ชั้นในสูง ๔ เมตร และระบบสัญญาณเตือนภัยกันปืน และรั้วชั้นนอกสูง ๕.๒๐ เมตร พร้อมระบบไฟฟ้าแรงสูง กล้องวงจรปิด ๒๕๕ ตัว พร้อมจอภาพ ๑๔ จอ

๒.๑.๔.๒ ทสก. เขาพริก ครอบคลุมพื้นที่ ๖,๘๐๐ ไร่ ๓ งาน อยู่ระหว่างเขาพริกและเขาสะเดา แบ่งออกเป็นพื้นที่ควบคุมภายใน พื้นที่แปลงเกษตร และบ้านพักเจ้าหน้าที่ พื้นที่ควบคุมภายใน ๘๘ ไร่ ประกอบด้วย แดน ๑ - ๓ แดนสุทกรรม และแดนพยาบาล มีความจุมาตรฐานในการรองรับผู้ต้องขัง ๑,๖๐๐ คน ความจุเต็มที่ ๓,๐๒๓ คน ปัจจุบัน (๑๕ กันยายน ๒๕๕๔) มีผู้ต้องขัง ๒,๕๑๐ คน มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓๐ ปี และลดหย่อนเป็นโทษจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี ส่วนใหญ่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน ๒,๐๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๙ ที่เหลือเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศและอื่นๆ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๓๐ ปี จำนวน ๑,๑๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓๘ รองลงมาคืออายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๗๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๔ ส่วนผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มี ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๕ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๑๖ มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และกว่าร้อยละ ๙๐ เป็นผู้ต้องขังที่ส่งมาจากเรือนจำอื่น ไม่ได้เป็นคนในพื้นที่

๒.๑.๔.๓ การจัดโครงการการบริหารงาน ทสก. เขาพริก แบ่งงานออกเป็น ๒ ส่วน คือส่วนปกครองฯ และส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง มีเจ้าหน้าที่ ๑๐๔ คน ประกอบด้วย ข้าราชการ ๘๔ คน เป็นผู้ชาย ๗๕ คน และผู้หญิง ๙ คน พนักงานราชการ ๖ คน นอกนั้นเป็นพนักงานจ้างเหมาบริการ ลูกจ้าง รปภ.

๒.๑.๕ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเยี่ยมทสก. เขาพริก โดยฟังบรรยายสรุป การสอบถามจาก ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ประจำ ทสก.ฯ ปรากฏผลดังตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ ท้นพลสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพรึก

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง	- ไม่มีระบบจำแนกผู้ต้องขังแรกรับ เนื่องจากรับโอนจากเรือนจำอื่น - ใช้พันธนาการด้วยตรวนข้อเท้า สำหรับผู้ผิดัดการันทำร้ายร่างกายผู้อื่น ปัจจุบันมี ๒ คน - ใช้การขังเดี่ยวในการลงโทษทางวินัย ปัจจุบันมี ๑๐ คน และอยู่ระหว่างรอขัง ๗ คน ระยะเวลาดังเดียว ๓ เดือน การลงโทษทางวินัยทำโดยคณะกรรมการ และมีบันทึกแจ้งข้อหา	- มีความไม่สอดคล้องกันระหว่างความสามารถของ ทสภ.เขาพรึก ซึ่งออกแบบให้เป็นเรือนจำความมั่นคงไม่สูง และการกักขังโทษสูง ซึ่งต้องรับผิดชอบผู้ต้องขังโทษสูง (จำคุกไม่เกิน ๓๐ ปี)	- ควรเลือกผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับความสามารถของ ทสภ.ฯ หรือหากจำเป็นต้องใช้เป็นสถานคุมขังผู้ต้องขังที่มีโทษสูงกว่าความสามารถ ก็ควรเพิ่มความมั่นคงแก่ ทสภ.ฯ ให้สอดคล้องกัน	
มาตรการคุ้มครองผู้ต้องขัง	- อธิบายข้อมูลให้ผู้ต้องขัง เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิประโยชน์แก่ผู้ต้องขังใหม่เป็นเวลา ๑ เดือน และผ่านการประชุมหน้าแถว ชี้แจงแก่ตัวแทนผู้ต้องขังประจำเดือน และผ่านโทรทัศน์วงจรปิด - มีผู้รับเรื่องร้องทุกข์/ร้องเรียน เปิดทุกสัปดาห์	- ใช้การลงโทษ เช่น การทำงานกลางแดด การให้นอนกลิ้งบนพื้นหญ้า ซึ่งผู้ต้องขังหลายคนยื่นได้รับโทษดังกล่าวมากกว่าการลดชั้น	- พึงระวังวิธีการลงโทษ ควรให้วิธีลงโทษตามที่กำหนดในวินัย - ควรมีมาตรการสงเคราะห์ผู้ต้องขังที่เดือดร้อน เช่น กองทุนการศึกษาแก่ลูกของผู้ต้องขังที่เดือดร้อนและมีความประพฤติดี	
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	- มีความจุมาตรฐาน ๑,๖๐๐ คน (๒,๒๕ ตรม.) ความจุเฉลี่ย ๓,๐๒๓ คน มีผู้ต้องขัง ๒,๕๑๐ คน		- เมื่อพิจารณาขนาดห้องนอน และจำนวนผู้ต้องขังต่อห้องนอน เห็นว่ายังไม่แออัด	

ตารางที่ ๑๒ ท้นพสถานเกษตรอูตสาทรกรรมเขาพริก

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
	- มีห้องนอนขนาด ๙ x ๔ ตารางเมตร พร้อมพัดลมระบายอากาศ มุ้งลวด และโทรทัศน์ มีผู้ต้องขัง ๒๐ คน ต่อ ๑ ห้องนอน			
อนามัยสิ่งแวดล้อม	- มีอาหารวันละ ๓ มื้อ มีคุณภาพ ตามมาตรฐานด้านสุขธรรมของกระทรวง และคำนึงถึงเงื่อนไขทางศาสนา วัฒนธรรม - มีระบบบำบัดน้ำเสีย การกำจัด แผลงโดยฉิดยาฆ่าแมลงทุก ๒ เดือน	- มีน้ำดื่มและน้ำใช้จากน้ำบาดาล บางครั้งมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำ และมีปริมาณไม่พอเพียง เนื่องจากต้องใช้น้ำเพื่อการเกษตรด้วย	- ควรหารือและขอความร่วมมือจากองค์กรส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดสรรน้ำทั้งแง่คุณภาพและปริมาณ ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำดื่มและน้ำใช้ ของทสภ.ฯ ระยะยาว	
กิจกรรมฟื้นฟูพัฒนานิสัย	- จัดห้องเยี่ยมและเปิดให้ญาติเยี่ยมได้ระหว่างเวลาทำการ แต่มีอนุญาตให้ฝากของเยี่ยม และใช้การดักฟัง ซึ่งช่วยกรองป้องกันการลอบบ่นายาเสพติดเข้า ทสภ.ฯ และจัดกิจกรรมพบญาติใกล้ชิดให้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนนอนระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. - จัดให้ผู้ต้องขังบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เช่น พัฒนาวัด และราชทัณฑ์สมานฉันท์ระหว่างผู้ต้องขังและสังคม	- จัดให้มีกิจกรรม เช่น กีฬา จัดการศึกษาสายสามัญร่วมกับสถาบันการศึกษา และสายอาชีพ การฝึกอาชีพ เช่น งานช่าง ทำร่างกายแฟ และโรงเรียนเกษตรกรรม เช่น ทำนา ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งมีการฝึกอบรมปฏิบัติธรรม	- ควรสนับสนุนความร่วมมือจากภาคเอกชน เพื่อเสริมการปฏิบัติตามพันธกิจของเรือนจำ เช่น เป็นผู้แทนในสภาราชทัณฑ์ เป็นแหล่งงานแก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เป็นแหล่งรับซื้อผลผลิตของทสภ.ฯ	

ตารางที่ ๑๒ พื้นที่สถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
	- จ่ายเงินปันผลแก่ผู้ต้องขังที่ได้รับจากการขายผลผลิตการเกษตร - ให้การสงเคราะห์ผู้ต้องขังที่เดือดร้อน เช่น ให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย สงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังยากจน			
บริการด้านการแพทย์	- มีสถานพยาบาลกรณีเจ็บป่วยเล็กน้อย มีพยาบาล ๓ คน - มีระบบส่งต่อผู้ป่วยที่เจ็บป่วยมากไปยังโรงพยาบาลปากช่องนานา และได้รับความร่วมมือจากโรงพยาบาลในการเข้ามาตรวจรักษาใน ทสก.ฯ ได้แก่ โรคติดต่อและ HIV การบริการด้านทันตกรรม และโรคทั่วไป - ไม่มีบริการให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยา - มีการตรวจร่างกายผู้ต้องขังใหม่ตามระเบียบกรมฯ		- ควรขอความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ สาธารณสุขจังหวัด สถานีอนามัย เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล	
เจ้าหน้าที่เรือนจำ	- ทสก.ฯ มีเจ้าหน้าที่ ๑๐๔ คน ต่อผู้ต้องขัง ๒,๕๑๐ คน คิดเป็นสัดส่วน ๑: ๒๔ คน หรือ ๑: ๑๐๐ หากพิจารณาเป็นแดน	- อายุเฉลี่ยของเจ้าหน้าที่ ทสก.ฯ ค่อนข้างสูง ขณะที่มียุทธศาสตร์งานต้องดูแลผู้ต้องขังในพื้นที่ขนาดใหญ่	ควรมีระบบสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่วิทยุหมุน-สวามช่วยเสริมงาน	

ตารางที่ ๑๒ ท้นตลสถานเกษตรอุตสาหกรรเมเขาพริก

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
	จัดให้เจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องสิทธิมนุษยชน รวมถึงการไม่กระทำทารุณต่อผู้ต้องขัง และมอบรางวัลเจ้าหน้าที่ดีเด่นประจำเดือน -			

๒.๒ ทักษสถานหญิงนครราชสีมา (วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔)

๒.๒.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๒.๒.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และทำได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญานี้ ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลียาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๒.๒.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๒.๒.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา (ทสญ. นครราชสีมา)

๒.๒.๔.๑ อาคาร ทสญ.นครราชสีมา เดิมเป็นศูนย์ควบคุมผู้อพยพจากประเทศเวียดนาม และกัมพูชา เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจดังกล่าว จึงมอบให้กรมราชทัณฑ์ปรับปรุงเป็นที่คุมขังผู้ต้องขังชายคดียาเสพติด ต่อมากรมฯ มีปัญหาผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติดมีจำนวนมากขึ้นและแออัดในทุกเรือนจำ จึงให้ระบายผู้ต้องขังหญิงจากเรือนจำ/ทัณฑสถานอื่นมาที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษคลองไผ่ ซึ่งเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๔ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๘

๒.๒.๔.๒ ทสญ.นครราชสีมา มีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังหญิงเด็ดขาด คดียาเสพติดและคดีทั่วไป กำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๓๐ ปี โดยรับผิดชอบบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ จัดการศึกษา อบรม แก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง ในการดำเนินงานดังกล่าว ได้แบ่งงานเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนปกครองและทัณฑปฏิบัติ ฝ่ายบริหารทั่วไป และส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง มีเจ้าหน้าที่ ๑๐๘ คน ประกอบด้วย ข้าราชการ ๘๕ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง (๘๒ คน) พนักงานราชการ ๑๖ คน เป็นผู้หญิง ๑๒ คน ที่เหลือเป็นพนักงานขับรถยนต์และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

๒.๒.๔.๓ ทสญ. นครราชสีมาตั้งบนพื้นที่ ๑๓๑ ไร่ ๒ งาน เป็นพื้นที่ภายใน ๗๒ ไร่ ๕๙ ตารางวา พื้นที่ภายนอก ๕๙ ไร่ ๑ งาน ๔๑ ตารางวา ล้อมรอบด้วยกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กสูง ๖ เมตร มีระบบสายไฟฟ้าแรงสูง และสัญญาณไซเรน ภายในแบ่งเป็น ๖ แดน คือแดน ๑ ควบคุมผู้ต้องขังโทษจำคุก ๑๒ - ๓๐ ปี แดน ๒ ควบคุมผู้ต้องขังโทษจำคุกต่ำกว่า ๑๒ ปี แดน ๓ ใช้ดำเนินกิจกรรมชุมชนบำบัด แดนแรกรับ และโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง แดน ๔ เป็นสถานพยาบาล ที่เหลือเป็นแดนฝึกวิชาชีพ และแดนสุทกรรม มีความจุสำหรับรองรับผู้ต้องขัง แบ่งเป็น

ความจุมาตรฐาน ๑,๕๕๑ คน ความจุเต็มที่ ๓,๑๒๗ คน และความจุเกลี้ยย้าย ๓,๑๒๗ คน ปัจจุบันมีผู้ต้องขัง ๒,๒๐๐ คน มีอายุระหว่าง ๑๘ – ๗๗ ปี

๒.๒.๕ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเยี่ยม ทสญ. นครราชสีมา โดยฟังบรรยายสรุป การสอบถามจากผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ประจำ ทสญ.๑ และการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓ หัตถสถาณพญนครราชสีมา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจ เยี่ยม	หมายเหตุ
การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง	- ไม่ให้การแยกขังและขังเดี่ยว	- ใช้พันธนาการ (กุญแจมือ) เฉพาะระหว่างคุมผู้ต้องขังไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล และกรณีผู้ต้องขังทำร้ายตัวเอง โดยต้องขออนุญาตคณะกรรมการก่อน	- ควรยกเลิกการใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ป่วย ระหว่างคุมตัวไปรักษาที่โรงพยาบาล เนื่องจากไม่สอดคล้องตาม Bangkok rules หากจำเป็นต้องใช้ควรมีคณะกรรมการพิจารณา	
มาตรการคุ้มครองผู้ต้องขัง	- อธิบายข้อมูลให้ผู้ต้องขังเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิประโยชน์ในโอกาสต่างๆ คือ ปฐมนิเทศ การประชุมประจำเดือนผู้ต้องขังทั้งหมด และประชุมประจำเดือนแม่ห้อง รวมทั้งแจกคู่มือการใช้ชีวิตระหว่างถูกคุมขัง - ลงโทษทางวินัยตาม พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๗๙ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๙๙ – ๑๑๙ และกฎกระทรวงมหาดไทย มาตรา ๕๘ เช่น นุ่งเก้าอี้ร้อน คือให้ผู้ถูกลงโทษนั่งบนเก้าอี้และอ่านหรือเขียนความผิดของตน - เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังร้องเรียน			

ตารางที่ ๑๓ ทบทวนสถานการณ์ราชสีมา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจ เยี่ยม	หมายเหตุ
	และร้องทุกข์ ตามกฎกระทรวง มหาไถ่ไทย หมวด ๖ และมี ช่องทางคือ ได้รับเรื่องเรียน ร้องทุกข์ ร้องทุกข์ด้วยวาจา และ เป็นลายลักษณ์ และมี คณะกรรมการพิจารณา			
สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ	- มีความจุปกติ ๑,๕๕๑ คน ความ จุเกี่ยย้าย ๓,๑๒๗ คน มี ผู้ต้องขัง ๒,๑๙๓ คน - มีมุ้งสด พัดลม ห้องส้วมภายใน ห้องขัง แสงสว่างและอากาศ ถ่ายเท ตามมาตรฐานพื้นฐาน ของกรมราชทัณฑ์		- ยังไม่แออัด และไม่ควรรับเพิ่ม	
อนามัย สิ่งแวดล้อม	- ได้จัดเลี้ยงอาหาร ๓ มื้อ คำนึงถึง เงื่อนไขทางศาสนาและ วัฒนธรรม มีอาหารเสริมสำหรับ ผู้ต้องขังป่วย - ได้จัดสรรเครื่องใช้ส่วนตัวแก่ ผู้ต้องขัง เช่น ผงซักฟอก แปรงสี ฟันและยาสีฟัน ผ้าอนามัย ฯลฯ - มีน้ำดื่มและน้ำใช้ซึ่งมีคุณภาพไม่ ดีนัก และไม่พอเพียง โดยแบ่งใช้			

ตารางที่ ๑๓ พันธสถานหญิงนครราชสีมา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ เยี่ยม	หมายเหตุ
	ร่วมกับ รจก.คลองไผ่ - เคยมีระบบบำบัดน้ำเสีย ตอนนี้อยู่ระหว่างปรับปรุงและขอความร่วมมือกระทรวงสาธารณสุขเพื่อศึกษากำจัดแมลงทุกสปีด้าท์			
กิจกรรมฟื้นฟู พัฒนานิสัย	- จัดห้องเยี่ยม โดยให้เยี่ยมในเวลาราชการ ครั้งละไม่เกิน ๓๐ นาที ไม่รับฝากของเยี่ยม ยกเว้น ยา และวัสดุจำเป็น และสามารถติดต่อบุคคลภายนอกทางจดหมายและโทรศัพท์สาธารณะ - มีห้องพบหมาย ตาม ปวอ. มาตรา ๘ และ พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๓ ทางปฏิบัติ จะถามความสมัครใจของผู้ต้องขังก่อนพบหมายด้วย เนื่องจากเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาด ซึ่งไม่มีคดีระหว่างการศึกษาแล้ว - กำหนดให้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.			

ตารางที่ ๑๓ พัฒนสถานหญิงนครราชสีมา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจ เยี่ยม	หมายเหตุ
	- จัดให้ทำงานและเข้าโรงงานวันละ ๕ ชั่วโมง เว้นวันหยุดราชการ - จัดทำงานภายนอก เช่น ทำความสะอาดรอบ หสญ.ฯ งานสาธารณกุศล งานโครงการต่อเนื่องจากการฝึกอาชีพ ฝึกวิชาชีพเกษตร และฝึกงานตามโครงการต่างๆ เช่น วิชาชีพร้านส่งเคราะห์ เสริมสวย นวดฝ่าเท้า บัณฑิตหอม ชงกาแฟ คาร์แคร์ และให้ค่าทิปแก่ผู้ต้องขังเพื่อเป็นเงินปันผล - จัดการศึกษาพื้นฐาน วิชาชีพ ระดับอุดมศึกษา และการศึกษาดำเนินชีวิต ร่วมกันกับสถาบันการศึกษาและเป็นหน่วยนำร่องมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ - มีการทำชุมชนบำบัดแบบครบวงจร (community therapy) และราชทัณฑ์สมานฉันท์ระหว่างผู้ต้องขัง			

ตารางที่ ๑๓ ท้นสถานหญิงนครราชสีมา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจ เยี่ยม	หมายเหตุ
	- มีกิจกรรมในชุมชน เช่น เป็นวิทยากรแก่นักเรียน พัฒนาวัดในชุมชน บริการตัดผมนักเรียน - มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ - ได้คัดเลือกผู้ต้องขังช่วยงานเจ้าหน้าที่ โดยใช้คณะกรรมการคัดเลือก โดยพิจารณาจากความประพฤติ ปัจจุบันไม่มีผู้ต้องขังทำหน้าที่ผู้ช่วยงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากส่วนใหญ่มีปริมาณยาเสพติดในครอบครอง			
บริการด้านการแพทย์	- มีสถานพยาบาลกรณีเจ็บป่วยเล็กน้อย และมีพยาบาลวิชาชีพ ๓ คน ตรวจรักษาวินิจฉัย- ศุภร์ และเป็นหน่วยร่ອງของกระทรวงสาธารณสุข - มีระบบส่งต่อผู้ป่วยที่เจ็บป่วยมาก ไปยังโรงพยาบาลปากช่องนานา และได้รับความร่วมมือจากโรงพยาบาลในการเข้ามาตรวจรักษาเกี่ยวกับ โรค HIV วัณ			

ตารางที่ ๑๓ ท้องถิ่นสุขภาพนครราชสีมา

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ เยี่ยม	หมายเหตุ
	โรค และโรคทั่วไป เดือนละครั้ง และทันตกรรม ๒ เดือน/ครั้ง - ได้คัดกรองสุขภาพจิตของผู้ต้องขังแรกเริ่ม และมี นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ให้คำปรึกษา และส่งต่อโรงพยาบาลจิตเวช - นครราชสีมากรชนครินทร์ ได้ตรวจสุขภาพร่างกายแรกเริ่ม ทั้งกายภาพและจิตใจ ช่วง ๗ วันแรก - มีบุคลากรทางการแพทย์ ๓ คน ต่อผู้ต้องขัง ๒,๒๐๐ คน คิดเป็น ๑ คนต่อ ๗๓๓ คน			
เจ้าหน้าที่เรือนจำ	- มีสัดส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขัง เป็น ๑: ๕๖ คน - มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง - จัดให้เจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรของกรมราชทัณฑ์ และฝึกทักษะ ด้านร่างกายและจิตใจอย่างสม่ำเสมอ		- ควรมีข้อเสนอเพื่อปรับปรุง แก้ไข กฎระเบียบที่มีอยู่ ซึ่งมีข้อจำกัดสำหรับพนักงานราชการในการปฏิบัติเวรยาม	

๒.๓ เรือนจำกลางคลองไผ่ จังหวัดนครราชสีมา (วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๔)

๒.๓.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวนลัด กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาด้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๒.๓.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และทำได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฉบับนี้ ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลายาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๒.๓.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานีพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๒.๓.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของเรือนจำกลางคลองไผ่ (รจก. คลองไผ่)

๒.๓.๔.๑ รจก.คลองไผ่ เป็นเรือนจำความมั่นคงสูงประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เดิมกำหนดให้ควบคุมผู้ต้องขังกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน ๒๕ ปี ต่อมานับแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ ได้ขยายอำนาจให้ควบคุมผู้ต้องขังกำหนดโทษจำคุก ๑๕ ปี ถึงตลอดชีวิต โดยให้เป็นเรือนจำ ๓ A ควบคุมผู้ต้องขังที่มีลักษณะต่อต้าน และเรือนจำอื่นไม่สามารถควบคุมได้ ปัจจุบัน (วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔) มีผู้ต้องขัง ๓,๑๘๓ คน เป็นผู้ต้องขังเด็ดขาด ๒,๔๙๓ คน อยู่ระหว่างอุทธรณ์และฎีกา ๖๒๔ คน และอยู่ในเรือนจำชั่วคราวคลองไผ่ (ศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่) ๖๖ คน อย่างไรก็ตาม รจก.ฯ ยังไม่มีอุปกรณ์ เช่น กล้องวงจรปิด เครื่องตัดสัญญาณโทรศัพท์ ซึ่งจำเป็นสำหรับการป้องกันการลักลอบนำสิ่งต้องห้ามเข้าเรือนจำ

๒.๓.๔.๒ รจก.คลองไผ่ แบ่งออกเป็น ๘ แดน เป็นแดนควบคุมผู้ต้องขัง ๖ แแดน กล่าวคือ แดน ๒ (สุทกรรม) คุมผู้ต้องขังประกอบอาหาร จำนวน ๑๐๖ คน ส่วนใหญ่เป็นคดีทั่วไปและยาเสพติด แดน ๔ - ๖ เป็นแดนควบคุมผู้ต้องขังคดีทั่วไปและคดียาเสพติด แดนละ ๙๔๐ กว่าคน โดยแดน ๖ เป็นผู้ต้องขังที่มีโทษหนักสุด แดน ๗ เป็นแดนรักษาพยาบาล มีผู้ต้องขัง ๙๖ คน และแดน ๘ เป็นแดนควบคุมผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่มีพฤติกรรมลักลอบใช้โทรศัพท์มือถือและที่ย้ายมาจากเรือนจำอื่น จำนวน ๗๖ คน มีผู้ต้องขังจำคุกตลอดชีวิต ๘๐๐ คน และมีผู้ต้องขังจากประเทศเพื่อนบ้านบ้าง

๒.๓.๔.๓ การควบคุมผู้ต้องขัง รจก.ฯ ใช้การแยกคุมผู้ต้องขังคดียาเสพติดรายสำคัญ และเน้นการป้องกันการหลบหนี และป้องกันการลักลอบนำยาเสพติด สิ่งของต้องห้าม และสิ่งผิดกฎหมายเข้าเรือนจำ ดังนี้ ๑) มาตรการภายในเรือนจำ เช่น ดำเนินการทางวินัยและอาญาอย่างเฉียบขาด โดยมีคณะกรรมการสอบสวนและลงโทษทางวินัย กำหนดเขตรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน ตรวจค้นแบบจุใจ ตรวจปัสสาวะผู้ต้องขัง และแยกผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ๒)

มาตรการภายนอกเรือนจำ กำชับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหมั่นตรวจตรารอบเรือนจำ กำหนดการเข้า-ออกเรือนจำของเจ้าหน้าที่ มีข้อกำหนดการรับ-ส่งพัสดุภัณฑ์ทางไปรษณีย์ และ กำหนดเวลาเปิด-ปิดประตูและการอนุญาตให้เข้า-ออกประตูอย่างเคร่งครัด

๒.๓.๔.๔ การปราบปรามยาเสพติดภายในเรือนจำ รจก.๖ ได้ร่วมกับตำรวจท้องที่ ด้าน ตรวจยาเสพติด ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค ๓ จังหวัดนครราชสีมา จับกุมญาติ ผู้ต้องขังและผู้ต้องขังที่พยายามส่งยาเสพติดและโทรศัพท์ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๓ - มิถุนายน ๒๕๕๔ ดังนี้ จับการลักลอบส่งยาไอซีได้ ๓๒ ครั้ง การลักลอบส่งยาบ้าได้ ๒,๙๕๘ เม็ด การ ลักลอบนำโทรศัพท์มือถือเข้ามาได้ ๒๕ เครื่อง และอุปกรณ์มือถือได้ ๖ อัน ซิมการ์ด ๕๘ อัน และยังมี การลักลอบนำยาเสพติด สิ่งต้องห้าม (โทรศัพท์มือถือ) อยู่เนืองๆ เช่น ผ่านมาทางของเยี่ยม ใส่ ช่องทวารหนัก หรือส่งข้ามกำแพงโดยเครื่องมือประดิษฐ์ต่างๆ

๒.๓.๕ ข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจเยี่ยม รจก.คลองไผ่ โดยฟังบรรยายสรุป การสอบถาม จากผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ประจำ ปรากฏผลดังตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ เรือนจำกลางคลองไผ่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ	หมายเหตุ
การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง	- ใช้พันธนาการ เมื่อคุมผู้ต้องขัง ออกนอกเรือนจำ และเมื่อผู้ต้องขังมีพฤติกรรมทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น การจำตรวน ต้องทำโดยคณะกรรมการใช้เครื่องพันธนาการ และให้รายงานกรมฯทุกเดือน - แยกขังทำเมื่อมีการทำร้ายร่างกายและทะเลาะวิวาทกัน ส่วนการขังเดี่ยวเมื่อมีการกระทำผิดวินัยและได้สอบสวนแล้ว			
มาตรการคุ้มครองผู้ต้องขัง	- อธิบายข้อมูลให้ผู้ต้องขัง เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิ แก่ผู้ต้องขังใหม่ช่วง ๑ เดือนแรก - ส่วนผู้ต้องขังอื่นใช้การชี้แจงหน้าแถว เสียตามสาย และบอร์ดประชาสัมพันธ์ - ลงโทษทางวินัยมีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการกลั่นกรอง - มีช่องทางร้องเรียนและร้องทุกข์ เช่น ได้รับเรื่องร้องทุกข์ ทำผ่านเจ้าหน้าที่			

ตารางที่ ๑๔ เรือนจำกลางคลองไผ่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	- มีความจุเฉลี่ยย้าย ๓,๕๐๐ คน มีผู้ต้องขัง ๓,๑๘๓ คน - มีมุ้งลวด พัดลม ห้องส้วมภายในห้องขัง โทรศัพท์วงจรปิด และจัดเวรทำความสะอาดทุกวัน			
อนามัยสิ่งแวดล้อม	- ได้จัดเลี้ยงอาหาร ๓ มื้อ และได้รับการรับรองด้านโภชนาการจากโรงพยาบาลสี่คิ้ว - มีการกำจัดขยะ ขยะติดเชื้อ การควบคุมแมลงและฉีดยาหมอกควันสม่ำเสมอ - มีพื้นที่รองรับน้ำเสีย ๓ ไร่เศษ - มีน้ำดื่มและน้ำใช้มีพอเพียง มีประปาของตนเอง			
กิจกรรมฟื้นฟูพัฒนามนุษย์	- จัดห้องเยี่ยม โดยให้เยี่ยมในเวลาราชการ และให้ฝากของเยี่ยมได้ ๑๐ กิโลกรัมต่อคน - มีห้องพบทนายและให้พบทนายเวลาราชการ - กำหนดให้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. - ไม่มีผู้ต้องขังที่ช่วยงานเจ้าหน้าที่	- มีกิจกรรมฟื้นฟู เช่น เติรียมความพร้อมก่อนปล่อย ฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ชมรมผู้สูงอายุ ราชทัณฑ์เชิงสมานฉันท์ระหว่างผู้ต้องขังและสังคม มีกิจกรรมวันสำคัญ จัดการศึกษาพื้นฐาน และหลักสูตรวิชาชีพพระยະສັນ เช่น ช่อมเครื่องสุสาน ถักแห อวน แต่พบว่าผู้ต้องขังสนใจ	- ควรสนับสนุนให้ รจก.ฯ จัดกิจกรรมฟื้นฟู ฝึกวิชาชีพ ตามความเหมาะสมแก่ผู้ต้องขัง	

ตารางที่ ๑๔ เรือนจำกลางคลองไผ่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน ทำงานและฝึกวิชาชีพจำนวน น้อย (ร้อยละ ๓๐)	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
บริการด้าน การแพทย์	- มีสถานพยาบาลกรณีเจ็บป่วยเล็กน้อย และมีพยาบาลวิชาชีพ ๓ คน - มีระบบส่งต่อผู้ป่วยที่เจ็บป่วยมาก ไปยังโรงพยาบาลปากช่อง นานา โรงพยาบาลมหาราชน - ช่วยเหลือผู้ป่วยทางจิต โดยโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา ราชนครินทร์ส่งหน่วยจิตแพทย์ เคลื่อนที่มาเรือนจำ ๒ เดือน/ ครั้ง			
เจ้าหน้าที่ เรือนจำ	- มีเจ้าหน้าที่ ๑๖๔ คน และ ผู้ต้องขัง ๓,๑๘๓ คน เป็นสัดส่วน ๑: ๑๙ คน - จัดให้เจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรของกรมราชทัณฑ์ และมีเงื่อนไขให้ผู้ทำงานใน รจก. มาแล้ว ๒ ปี ขอ ย้ายได้		- อาจให้มีระบบประกันชีวิตเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ - ควรปรับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่มาประจำ รจก. เป็นประจำ	

เรือนจำภาค ๕
จังหวัดเชียงใหม่
ระหว่างวันที่ ๑ - ๒
กันยายน ๒๕๕๔

๓. จังหวัดเชียงใหม่

๓.๑ เรือนจำกลางเชียงใหม่ (วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔)

๓.๑.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๓.๑.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และทำได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาดังกล่าว ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลียาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๓.๑.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด่านตรวจคนเข้าเมือง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๓.๑.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของเรือนจำกลางเชียงใหม่

๓.๑.๔.๑ เรือนจำกลางเชียงใหม่เดิมอยู่ที่ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมารัฐบาลได้อนุมัติให้ก่อสร้างเรือนจำกลางเชียงใหม่และเรือนจำพิเศษเชียงใหม่ ณ ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ถึงปัจจุบัน โดยเรือนจำกลางมีพื้นที่ ๘ ไร่ ๓ งาน ๗๘ ตารางวา และเรือนจำพิเศษมีพื้นที่ ๑ ไร่ ๓ งาน และมีแผนจะย้ายไปแห่งใหม่ซึ่งมีพื้นที่กว้างกว่า

๓.๑.๔.๒ เรือนจำกลางเชียงใหม่และเรือนจำพิเศษเชียงใหม่ แบ่งงานเป็นส่วนควบคุมและทัณฑปฏิบัติ และส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง มีผู้ต้องขัง ๓,๗๗๘ คน มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓๐ ปี ประกอบด้วย ผู้ต้องขังคดีเด็ดขาด ๑,๗๐๐ คน ที่เหลือเป็นผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ขณะที่เรือนจำมีความจุ ๑,๗๕๒ คน มีผู้ต้องขังเกินความจุ ๔๔๓ คน

๓.๑.๕ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเยี่ยมเรือนจำกลางเชียงใหม่ โดยฟังบรรยายสรุป การสอบถามจากผู้บัญชาการและเจ้าหน้าที่เรือนจำ และการสำรวจสถานที่ ปรากฏผลดังตารางที่ ๑๕

ตารางที่ ๑๕ เรือนจำกลางเชียงใหม่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง	- ลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขังตามกฎหมายและเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังชี้แจงข้อกล่าวหาและมีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงพิจารณาภายใน ๓ เดือน - แยกคุมผู้ต้องขังคดียาเสพติด หรือผู้มีความผิดต้องควบคุมเป็นพิเศษ และทำได้ไม่เกิน ๓ เดือน/ครั้ง ซึ่งพบญาติได้เดือนละ ๑ ครั้ง และให้ทำกิจกรรม เช่น เล่นกีฬา	- ใช้พันธนาการตามหลักเกณฑ์ของกรมฯ กล่าวคือเป็นผู้ต้องขังคดีอุกฉกรรจ์ คดียาเสพติด เป็นผู้วิกลจริต พยายามหลบหนี มีพฤติกรรมการเป็นอันตราย การถอดพันธนาการ ทำโดยคณะกรรมการ พิจารณาทุก ๑๕ วัน	- ควรใช้เครื่องพันธนาการอื่นแทนตรวน - ควรมีระบบระบายผู้ต้องขังระหว่างรอตรวจพิสูจน์ (ยาเสพติด) - การตรวจพิสูจน์ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งใช้เวลา ๑๕ วัน นั้นค่อนข้างช้า อย่างไรก็ตามการเร่งรัดอาจทำได้ยาก เนื่องจากทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ ประกอบด้วย อัยการ แพทย์ เป็นต้น	
มาตรการคุ้มครองผู้ต้องขัง	- อธิบายข้อมูลให้ผู้ต้องขังเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิประโยชน์ - ลงโทษทางวินัยตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด และทำโดยคณะกรรมการกลั่นกรองและสอบข้อเท็จจริง - มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและร้องทุกข์ และแก้ปัญหา มีขั้นตอนคือ หาข้อเท็จจริงวิเคราะห์ปัญหา หาทางแก้ไข			

ตารางที่ ๑๕ เรือนจำกลางเชียงใหม่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	- เรือนจำ มีห้องนอน ๗๓ ห้อง มีพื้นที่ ๔,๒๐๐ ตร.ม จุได้ห้องละ ๔๘ คน (๑ คน :๑.๒ ตร.ม) รวมจุ ๓,๕๐๔ คน แต่มีผู้ต้องขัง ๓,๗๒๐ คน จึงเกินกว่าความจุ ๒๑๖ คน - ห้องนอนติดมุ้งลวด ทำความสะอาดเสมอ มีระบบระบายอากาศ มีที่นอนและพื้นพื้นนอน ๑.๒๐ ตร.ม./คน มีน้ำดื่ม ทวี มีแสงสว่าง มีห้องส้วมภายใน ห้องจากบริเวณนอนอย่างน้อย ๕๐ ซม.		- มีความแออัด มีผู้ต้องขังมากกว่าความจุของเรือนจำ - สภาพเรือนจำโดยรวมค่อนข้างสะอาด	
อนามัยสิ่งแวดล้อม	- มีอาหารวันละ ๓ มื้อ มีคุณภาพ ตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยของกระทรวงสาธารณสุข โรงอาหารมีขนาดใหญ่และสะอาด และคำนึงถึงเงื่อนไขทางศาสนา วัฒนธรรม	- มีระบบบำบัดน้ำเสียและการคัดกรองขยะ มีศูนย์พักขยะก่อนขนถ่ายออกนอกเรือนจำ แต่ยังไม่เพียงพอ	- ควรขอความร่วมมือและความช่วยเหลือด้านการบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะจากชุมชนและจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
กิจกรรมฟื้นฟูพัฒนามนุษย์	- จัดห้องเยี่ยมและเปิดให้ญาติเยี่ยมได้ทุกวันและระหว่างเวลาทำการ และสามารถฝากของเยี่ยมได้โดยผ่านการตรวจก่อน	- การที่เรือนจำอยู่ระหว่างปรับปรุงอาคาร/โรงงานฝึกอาชีพบางส่วน ทำให้ผู้ต้องขังบางคนถูกจำกัดพื้นที่ ให้อยู่ใน	- ควรปรับกิจกรรมชั่วคราวแก่ผู้ต้องขังที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงโรงงาน	

ตารางที่ ๑๕ เรือนจำกลางเชียงใหม่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ	หมายเหตุ
	ส่วนผู้เฝ้าระวังจะติดต่อกับ สภากาชาดหรือองค์กรการกุศล มาช่วยเหลืออาหาร - มีห้องพยาบาล - กำหนดให้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนนอนระหว่าง ๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. - จัดให้มีกิจกรรม เช่น กีฬา จัดบำบัด อาชีวบำบัด บำบัดปัญหา - ประโยชน์ กิจกรรมวันสำคัญ - มีงานจ่ายนอก เช่น รักษาความสะอาด งานตามโครงการฝึกอาชีพต่อเนื่อง มีทั้งงานที่ส่วนราชการใช้งบประมาณจ้างเรือนจำทำงานที่ไม่ค่าตอบแทน และงานบริการประชาชนที่คิดค่าตอบแทน - มีเกณฑ์และคณะกรรมการคัดเลือกว่าผู้ต้องขังออกไปทำงานนอกเรือนจำ - จัดการเรียนสายสามัญตั้งแต่ระดับไม่รู้หนังสือถึงมัธยมปลาย โดยศูนย์การศึกษาจากระบบและสายอาชีพ ระดับ ปวช.	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน อาคาร และออกนอกอาคารได้ เพียงเวลา ๐๗.๓๐ - ๐๘.๐๐ น. และ ๑๕.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อผู้ต้องขัง		

ตารางที่ ๑๕ เรือนำกลางเชียงใหม่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
	- มีคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อมาช่วยงานเจ้าหน้าที่ - จัดอบรมเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัว ๖ เดือนด้านอาชีพ และการใช้ชีวิตในสังคม มีนักสังคมสงเคราะห์ติดตามร่วมกับกรมคุมประพฤติ			
บริการด้านการแพทย์	- มีสถานพยาบาลกรณีเจ็บป่วยเล็กน้อย มีพยาบาล ๓ คน ไม่มีแพทย์ประจำ มีการปฐมพยาบาลกรณีเกิดอุบัติเหตุและป่วยฉุกเฉิน - มีระบบส่งต่อผู้ป่วยที่เจ็บป่วยมากไปยังโรงพยาบาลนครพิงค์ และโรงพยาบาลในเชียงใหม่ - มีระบบส่งผู้ต้องขังป่วยทางจิตเวชไปโรงพยาบาลสวนปรุง และมีบริการยาเวชภัณฑ์			
เจ้าหน้าที่เรือนจำ	- เรือนจำมีเจ้าหน้าที่ ๑๗๘ คน ต่อผู้ต้องขัง ๓,๓๗๘ คน คิดเป็นสัดส่วน ๑ : ๒๑ เกินกว่ามาตรฐาน ซึ่งกำหนดเป็น ๑ : ๕ - จัดให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรของกรมฯ เป็น			

ตารางที่ ๑๕ เรือนจำกลางเชียงใหม่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะตรวจเยี่ยม	หมายเหตุ
	ประจำ มีการทดสอบสมรรถนะ ทบทวนอาวุธ			

๓.๒ ทักษสถานหญิงเชียงใหม่ (วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔)

๓.๒.๑ พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หัวหน้าคณะตรวจเยี่ยมจาก กสม. กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ว่าประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งมีผลผูกพันให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตามอนุสัญญาดังกล่าว

๓.๒.๒ การตรวจเยี่ยมสถานคุมขังตามอนุสัญญานี้ ควรทำโดยองค์กรที่เป็นอิสระ เช่น กสม. และทำได้หลายแนวทาง กล่าวคือ ๑) การตรวจเยี่ยมโดยไม่บอกล่วงหน้า อันเป็นแนวทางตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาดังกล่าว ๒) การตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ และ ๓) การตรวจเยี่ยมเมื่อมีการร้องเรียน สำหรับการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เป็นการตรวจเยี่ยมเชิงกลียาณมิตรเน้นตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันการกระทำทรมานที่อาจเกิดขึ้นในสถานคุมขัง

๓.๒.๓ สถานคุมขังที่อยู่ในข่ายการเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการกระทำทรมานตามอนุสัญญานี้ ประกอบด้วย เรือนจำ สถานีตำรวจ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ค่ายกักกัน และโรงพยาบาลจิตเวช

๓.๒.๔ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการทำงานของทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่

๓.๒.๔.๑ ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ได้ดำเนินการตามกฎหมายกรุงเทพฯ (Bangkok rule) และโครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ปัจจุบันมีอัตรากำลัง ๗๐ คน จากกรอบอัตรากำลัง ๘๕ อัตรากำลังส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีผู้ชาย ๔ คน มีผู้ต้องขัง ๑,๕๐๙ คน ประกอบด้วย ผู้ต้องขังคดีเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ผู้ต้องขังแทนค่าปรับ และผู้ตรวจพิสูจน์ยาเสพติด ผู้ต้องขังที่มีโทษสูงสุดคือจำคุกตลอดชีวิต มีผู้ต้องขังตั้งแต่วัยรุ่นในวัยศึกษา ถึงผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ทำความผิดคดียาเสพติด นอกจากนี้ทัณฑสถานฯ ยังเป็นหน่วยกลางรองรับผู้ต้องขังที่ส่งตัวมาจากทัณฑสถานฯ อื่นในภาคเหนือด้วย

๓.๒.๕ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเยี่ยมทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ โดยฟังบรรยายสรุป การสอบถามผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ทัณฑสถานฯ และการสำรวจสถานที่ ปรากฏผล ดังตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๖ ท้นพลสถานหญิงเชียงใหม่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการ	หมายเหตุ
อนามัย สิ่งแวดล้อม	- จัดอาหาร ๓ มื้อ มีมาตรฐานตามระบบสุขอนามัย และจัดอาหารตามเงื่อนไขศาสนา - มีน้ำดื่มและน้ำใช้ในจุดที่เข้าถึงได้ - มีการกำจัดแมลงและน้ำเสีย			
กิจกรรมฟื้นฟู พฤติกรรม	- มีสถานที่ให้ญาติเยี่ยมและเปิดให้ญาติเยี่ยมได้ในวันและระหว่างเวลาทำการ หากไม่มีญาติ ก็จะทำให้เลือกทำงานที่มีเงินปันผล - มีห้องพบทนาย - กำหนดให้ผู้ต้องขังอยู่ในห้องนอน ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. - มีกิจกรรม เช่น ออกกำลังกาย ฝึกอาชีพ สอนหนังสือสายสามัญ จนถึงการศึกษาภาคบังคับโดยไม่มีค่าใช้จ่าย และการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาสายอาชีพ และทำงานภายนอก - มีชุมชนบำบัดกรณีผู้ติดยาเสพติด - มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยจัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ ฝึกอาชีพ และทำเครือข่ายสังคม - คัดเลือกผู้ต้องขังทำหน้าที่แม่ห้อง (ช่วยงานเจ้าหน้าที่) โดยคณะกรรมการ			

ตารางที่ ๑๖ ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่

หัวข้อ	สิ่งที่พบ	ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน	ข้อสังเกต/ความเห็นของคณะกรรมการหรือหน่วยระดับนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการคุ้มครองป้องกันผู้ต้องขังหนี ระหว่างผู้ต้องขังรักษาตัวในโรงพยาบาล เช่น มีห้องผู้ป่วยสำหรับผู้ต้องขังป่วยแยกจากผู้ป่วยทั่วไป	หมายเหตุ
บริการด้านการแพทย์	- มีแพทย์จากโรงพยาบาลมหาราช เข้ามาช่วยรักษา และมีคลินิกทันตกรรม - มีห้องดูแลแม่และเด็กอ่อน และผู้ต้องขังมีครรภ์โดยเฉพาะ - มีสถานพยาบาลและพยาบาล ๒ คน - กรณีเจ็บป่วยหนักมีระบบส่งไปโรงพยาบาลในจังหวัด - มีการให้คำปรึกษาด้านจิตใจ โดยผู้ต้องขังสามารถพูดคุยกับผู้คุม หรือหัวหน้าฝ่ายปกครอง และได้รับความอนุเคราะห์จากจิตวิทยากรจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และโรงพยาบาลในจังหวัด	- การส่งผู้ต้องขังที่ป่วย ซึ่งขณะนี้มีหลายคน ไปรักษายังโรงพยาบาล จะต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมาก ขณะที่เจ้าหน้าที่จำกัด	- ควรประสานงานกับโรงพยาบาลหรือหน่วยระดับนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการคุ้มครองป้องกันผู้ต้องขังหนี ระหว่างผู้ต้องขังรักษาตัวในโรงพยาบาล เช่น มีห้องผู้ป่วยสำหรับผู้ต้องขังป่วยแยกจากผู้ป่วยทั่วไป	
เจ้าหน้าที่เรือนจำ	- มีสัดส่วนเจ้าหน้าที่ : ผู้ต้องขัง ๑ : ๒๑ - มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เสมอ ในหลักสูตร เช่น Bangkok rule ภาษาอังกฤษประเทศ รวมทั้งส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานอื่น		- เมื่อพิจารณาสัดส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังเห็นว่ายังไม่พอ โดยเฉพาะกรณีเรือนจำ ที่มีผู้ต้องขังสูงอายุ และผู้ต้องขังป่วยซึ่งต้องรับการรักษาในโรงพยาบาล	

บทสรุป

ผลการตรวจเยี่ยม

เรือนจำทั้ง ๘ แห่ง

บทสรุปของการตรวจเยี่ยมเรือนจำทั้ง ๘ แห่ง

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ เรือนจำเป้าหมายทุกแห่งได้ปรับสภาพอาคารสถานที่เป็นไปตามมาตรฐานเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ อันสอดคล้องกับมาตรการคุ้มครองสิทธิหลายประการ เช่น มีห้องร้องเรียน ห้องเยี่ยม ห้องปฐมพยาบาล ห้องฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรม ส่วนห้องคุมขังส่วนใหญ่มีสภาพแออัด

๒. ด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

๒.๑ เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนการลงโทษทางวินัยที่ชัดเจน มีกิจกรรมฟื้นฟู มีสภาพทางกายภาพค่อนข้างสะอาด มีอาหารที่ได้มาตรฐานด้านโภชนาการ

๒.๒ เรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่งมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ขณะที่ ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา และทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ไม่รับฝากของเยี่ยม ในขณะที่เรือนจำบางแห่งอนุญาตให้รับของเยี่ยมได้ในสัดส่วนที่ต่างกัน เช่น เรือนจำกลางคลองไผ่ ให้ไม่เกิน ๑๐ กก./คน เรือนจำกลาง พระนครศรีอยุธยา ไม่เกิน ๑ กก./คน ซึ่งต้องใช้เจ้าหน้าที่บางส่วนตรวจค้นของเยี่ยมเพื่อป้องกันยาเสพติดและสิ่งของต้องห้ามซุกซ่อนเข้าไป

๒.๓ ทัณฑสถานหญิงทั้ง ๒ แห่งการปฏิบัติส่วนใหญ่สอดคล้องตาม ข้อกำหนดกรุงเทพฯ (Bangkok Rules) ซึ่งมีส่วนอย่างมากต่อการป้องกันการกระทำความผิด โดยเฉพาะทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ห้ามใช้พันธนาการทุกกรณี

๒.๔ เรือนจำกลางเชียงใหม่มีการอบรมการใช้ชีวิตในสังคมก่อนปล่อยตัว และร่วมกับกรมคุมประพฤติติดตามผลหลังปล่อยตัว บางแห่ง เช่น ทัณฑสถานหญิงทั้งสองแห่ง ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ให้ผู้ต้องหารับเงินปันผลจากการทำงาน

๓. ด้านการคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ

๓.๑ เรือนจำเป้าหมายส่วนใหญ่ เช่น เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางเชียงใหม่ สถานที่มีสภาพแออัด ไม่ได้แยกผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา คดีจากผู้ต้องขังเด็ดขาด

๓.๒ เรือนจำหลายแห่ง เช่น เรือนจำจังหวัดเชียงใหม่ เรือนจำกลางเชียงใหม่ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางคลองไผ่ ยังต้องดูแลผู้รอตรวจพิสูจน์และผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับด้วย

ความเห็นประเด็นที่มีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน สมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นกรณีเร่งด่วน มีดังนี้

(๑) เรือนจำเป้าหมายส่วนใหญ่ไม่มีบริการให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือด้านจิตเวช และเรือนจำบางแห่งแยกผู้ต้องขังป่วยทางจิตไว้ในรถของเรือนจำเป็นการชั่วคราว

(๒) เรือนจำบางแห่งต้องควบคุมผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ไม่ควรถูกกักขังในเรือนจำ

(๓) เรือนจำบางแห่งใช้การลงโทษ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้เป็นวินัย เช่น ให้ทำงานกลางแดด และทัณฑสถานหญิงบางแห่ง ยังใช้พันธนาการแก่ผู้ต้องขังหญิง เมื่อนำตัวออกนอกสถานที่ ซึ่งไม่สอดคล้องตามข้อกำหนดกรุงเทพฯ (Bangkok Rules)

(๔) เรือนจำบางแห่งมีน้ำดื่มและน้ำใช้ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน โดยใช้น้ำจากบ่อบาดาล

(๕) เรือนจำบางแห่งไม่มีสถานที่สำหรับตากผ้าเมื่อฝนตก

(๖) เรือนจำทุกแห่งมีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่พอเพียงต่อการควบคุมผู้ต้องขัง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพันธกรณีระหว่างประเทศ

(๑) ทบทวนมาตรฐานพื้นที่นอน/คน (ปัจจุบัน ๒.๒๕ ตร.ม./๑ คน) ซึ่งคับแคบ และต่ำกว่ามาตรฐานสากล ขณะเดียวกันควรปรับปรุงระบบระบายผู้ต้องขัง โดยแยกสถานที่กักขังสำหรับผู้รอตรวจพิสูจน์ ผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและผู้ต้องขังเด็ดขาด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

(๒) ปรับเปลี่ยนวิธีการคุมผู้ต้องขังป่วยระหว่างรักษาตัวที่โรงพยาบาล เช่น จัดห้องผู้ป่วย แยกจากห้องผู้ป่วยทั่วไป ใช้เครื่องพันธนาการที่ไม่ประจานผู้ป่วย

(๓) พิจารณาความเป็นไปได้ กรณีให้ภาคเอกชนควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี

(๔) แสวงหาแนวทางการร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อรองรับผลผลิตที่ได้จากการฝึกอาชีพของผู้ต้องขัง และเป็นตลาดแรงงานของผู้พ้นโทษเข้าทำงาน เป็นแหล่งรับซื้อและตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผู้ต้องขัง

(๕) มีระบบคัดเลือก/รับผู้ต้องขังที่สอดคล้องกับสมรรถนะของเรือนจำ และมีระบบสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่เรือนจำมิให้เกิดความเบื่อหน่ายหรืออาจสร้างอิทธิพลภายในเรือนจำ

(๖) พัฒนาระบบ/วิธีรับของเยี่ยมผู้ต้องขังเพื่อควบคุมการลักลอบนำยาเสพติดและสิ่งต้องห้ามเข้าเรือนจำ และแจ้งข้อกำหนดดังกล่าวให้ญาติ ผู้ต้องขัง และผู้เกี่ยวข้องทราบ

(๗) แก้ไขปัญหาจำนวนผู้คุมไม่เพียงพอและจำนวนผู้ต้องขังมากเกินไปจนความจุของเรือนจำ

(๘) พิจารณามาตรการอื่นแทนการใส่ตรวนของเรือนจำ

(๙) ควรจัดให้มีบุคลากรด้านจิตเวช หรือจิตแพทย์ สำหรับผู้ต้องขังที่มีอาการทางจิต และควรมีสถานที่สำหรับผู้ต้องขังที่มีอาการทางประสาทโดยเฉพาะ

(๑๐) ควรมีระบบประกันชีวิตเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีภาวะเสี่ยงภัยจากงานในหน้าที่รับผิดชอบ

ภาคผนวก

ภาคผนวก

รายชื่อคณะผู้ตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน: สถานีตำรวจ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ : คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

๑. พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัต	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประธานอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจตรี คำรบ ปัญญาแก้ว	อนุกรรมการ
๓. นายดุสิตพิชัย มหาวีระ	อนุกรรมการ
๔. นางสาวศุภมาส เสนะเวส	อนุกรรมการ
๕. นายอายุตม์ สินธพพันธุ์	อนุกรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์อรรถพรพรณ จรัสวัฒน์	อนุกรรมการ
๗. พลตำรวจโท อำนาจ อันอาตม์งาม	อนุกรรมการ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. นายบุญเกิด สมนึก	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย
๒. นางนภัทร รัชตะวรรณ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
๓. นายกฤษฎา งามสินจำรัส	ผู้อำนวยการกลุ่มงานตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน 3
๔. นางสาวชุลีพร เดชขำ	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน 8 ว
๕. นายประพาส สาริกานนท์	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน 6 ว
๖. นายเอกชัย ปิ่นแก้ว	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน 5
๗. นายกันตภณ บดินชันทิเดชา	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน
๘. ร.ต.อ. ปิติทัตสน์ แก้ววิเชียร	ผู้ช่วยปฏิบัติงานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา

๑. นายวิชุด พัฒนโกสัย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. นางสาวอริษา ทองทับทิม	นิติกรปฏิบัติการ

รายชื่อคณะผู้รับการตรวจเยี่ยมสถานีดำรวจ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานีดำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา

๑. พ.ต.ท. สุรพจน์ รอดบำรุง รอง ผกก.ป.
๒. พ.ต.ท. พิชชา รุจินาม รอง ผกก. สส.
๓. พ.ต.ต. คมสัน ศรีจิว รอง สว.
๔. พ.ต.ท. สุรศักดิ์ อินทร์จันทร์ รอง ผกก. (จร.)

สถานีดำรวจบางบาล

พ.ต.อ. สุรพล แดงวิจิตร ผกก.สภ.

จังหวัดเชียงใหม่

สถานีดำรวจภูธรแมริม จังหวัดเชียงใหม่

๑. พ.ต.อ. สมชัย อินทโสติ ผกก. สภ
๒. พ.ต.ท. ยุทธพล พลมณี สวป.สภ.
๓. ร.ต.อ. ศุภนัย ศรีสุธรรมศักดิ์ รอง สว.จร.
๔. ร.ต.อ. ณัฐกิตติ อัจฉริยาสกุล รอง สวป. สภ.
๕. ร.ต.อ. สุพจน์ สุวรรณ พงส. (สบ.1)

สถานีดำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่

๑. พ.ต.อ. พิษณุ อุณหเสรี ผกก.สภ.
๒. พ.ต.ท. สวัสดิ์ หล้าภาศ รอง ผกก.สส.สภ.
๓. พ.ต.ท. วชิระ กาญจนวิภาดา รอง ผกก.ป.สภ.
๔. พ.ต.ท. ยุทธพงษ์ หอมจรรยา สว.สส.
๕. พ.ต.ท. กิตติพันธ์ คำวรรณ พงส. (สบ.3)
๖. พ.ต.ท. สุวิทย์ ปัญญะ พงส. (สบ. 3)
๗. พ.ต.ท. วิสูตร วงศ์ใหญ่ พงส. (สบ.2)
๘. พ.ต.ท. มนต์รี ภูมิสะอาด สวป.สภ.
๙. พ.ต.ท. สมพงษ์ ฝัฝั้น สว.สภ.
๑๐. พ.ต.ต. ปิยะหอม ถ้าวัทร สวป. สภ.
๑๑. พ.ต.ต. ไกรศรี จุฬพรรค์ สว.สส.
๑๒. ร.ต.อ. มาโนช เขี่ยมเจริญ พงส. (สบ.1)
๑๓. ร.ต.อ. สนั่น สุขะวา รอง สวป.
๑๔. ร.ต.อ. รุ่งเพชร ภูมิสะอาด รอง สวป.

จังหวัดนครราชสีมา

สถานีตำรวจภูธรสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

๑. พ.ต.ท. ประสิทธิ์ เปรมกมล รอง ผกก. สส.
๒. พ.ต.ท. นิพนธ์ ศิริอนันต์ รอง ผกก.ปป.
๓. พ.ต.ท. ประกอบ ตะกรุดคง พงส. (สบ.๓)
๔. พ.ต.ท. ธนิต ดวงกลาง สวป.
๕. พ.ต.ท. หญิง จำเรียง รองสวัสดิ์ สว.อก.

สถานีตำรวจภูธรเมืองนครราชสีมา

๑. พ.ต.อ. ผดุงเกียรติ ศิริพรวิวัฒน์ ผกก. สภ.
๒. พ.ต.ท. จิรัฏฐ์ ธัญญ์วิโรจน์ พงส. (สบ.๓)
๓. พ.ต.ท. จำนง สายป่อง พงส. (สบ. ๓)
๔. พ.ต.ท. ราชศักดิ์ ญาณอุบล พงส. (สบ.๓)
๕. พ.ต.ท. อนันต์ หูแก้ว พงส. (สบ.๓)
๖. พ.ต.ท. พรรณวิฑิต ศรีหะพบ พงส. (สบ.๓)
๗. พ.ต.ท. ชนรพ รัตนใหม่ พงส. (สบ.๓)
๘. พ.ต.ท. มนต์ศักดิ์ แก้วอ่อน พงส. (สบ.๒)
๙. พ.ต.ท. ประยุทธ์ แพบรู (พงส. (สบ.๒)
๑๐. พ.ต.ท. พิษณุ กองทองนอก พงส. (สบ.๒)
๑๑. พ.ต.ท. ตปธน์ กองพงศ์ พงส. (สบ.๒)
๑๒. พ.ต.ท. วิเชียร โพธิจันทร์ พงส. (สบ.๒)
๑๓. พ.ต.ท. สมโภช เทพภูธร สว.จร.
๑๔. พ.ต.ต. ณัฐวุฒิ บุญสิงห์ พงส. (สบ.๒)
๑๕. ร.ต.อ. หญิง เจนจิรา เรื่องสินทรัพย์ พงส. (สบ.๑)
๑๖. ร.ต.อ. ศิริวัฒน์ เรื่องศิริ พงส. (สบ.๑)
๑๗. ร.ต.อ. สังเวียน ตรวจนอก พงส.(สบ.๑)
๑๘. ร.ต.อ. กฤติน สุเมธีรัญ นว. ผบก.ภ. จว.
๑๙. ร.ต.อ. มณฑล หงส์กลาง รอง สว.จร.
๒๐. ร.ต.อ. อนุชิต ลาภาพันธุ์ รอง สวป.

รายชื่อคณะผู้รับการตรวจเยี่ยมเรือนจำ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา

๑. นายไชยยันต์ โชติจันทร์ ผู้บัญชาการ
๒. นายไพศาล มิ่งขำ นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๓. นายสุรชัย ไทยเทพยัม นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๔. นายดำรง จิตรธรรม นักทัศนวิทยาชำนาญการ
๕. นายวิโรจน์ ช่างชัย นักวิชาการอบรม ชำนาญการ
๖. นายวีรวุฒิ หงส์ชัย นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ

เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. นายธนะ หริการบัญชา ผู้บัญชาการ
๒. นายกรีธา แก้วเทศ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง
๓. นายมนู ท้วมทอง ผู้อำนวยการส่วนควบคุมและทัณฑปฏิบัติ
๔. นายจำนง ป้อมป้องกัน หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
๕. นายสมบัติ ฤทธิเดช นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๖. นายอรชุน เวชวงศ์ นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๗. นายยิ่งเกียรติ เผ่าพหล นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๘. นายภูษงค์ ไทรทอง นักทัศนวิทยา ชำนาญการ

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา

- นางทิฆัมพร วิเชียรเชื้อ ผู้อำนวยการ

จังหวัดเชียงใหม่

เรือนจำกลางเชียงใหม่

๑. นายพิรุณ หน่อแก้ว ผู้บัญชาการ
๒. นายคำณวน ขามะวัน นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๓. นายมนต์เทพ กัณฑ์ทอง นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๔. นายวุฒินา สมบัติ นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๕. นายสมอาจ ธรรมรัตน์พงษ์ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ
๖. นายสำรวย จันทะวัง นิติกรชำนาญการพิเศษ
๗. นายธงชัย จันทรธล่อง นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๘. นายสุรชาติ หมุ่นนัย นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๙. นายอนุกุล มั่งเงิน นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๑๐. นายไพโรจน์ งามสว่าง นักทัศนวิทยา ชำนาญการ
๑๑. นายชีวิน ชาเชื้อ นักทัศนวิทยา ชำนาญการ

๑๒.นายสาโรจน์ รัตนวงษา นักทฤษฎีวิทยา ชำนาญการ

ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่

๑. นางอารีรัตน์ เทียมทอง ผู้อำนวยการ
๒. นายอดุลย์ ชูสุวรรณ นักทฤษฎีวิทยาชำนาญการพิเศษ
๓. นางนรรธพร ช่างสม นักทฤษฎีวิทยาชำนาญการพิเศษ
๔. นางสาวธิดา เปะโป๊ะ นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ
๕. นางสุวิวรรณ์ แสนวิเศษ นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ
๖. นางชมัยพร ทองพลี นักทฤษฎีวิทยาชำนาญการ
๗. นางสาวณิชาพร ดวงใจ นักทฤษฎีวิทยาชำนาญการ
๘. นางสาว หัตถกัญญา วุฒินาถน เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพ ชำนาญงาน
๙. นางสาว สุกัญญา พึ่งพา นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ
- ๑๐.นางสาว มนัสวี บุญมาก นักวิชาการอบรมฯ ชำนาญการ
- ๑๑.นางสาว เพชรรัตน์ วิชา พยาบาลวิชาชีพ ชำนาญการ
- ๑๒.นางนิษฐา จงมิ่งมงคล เจ้าพนักงานราชทัณฑ์อาวุโส
- ๑๓.นางสาว วันเพ็ญ นันทสุข เจ้าพนักงานอบรมฯ ชำนาญงาน
- ๑๔.นางสังวาล เวชกิจ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ชำนาญงาน
- ๑๕.นางสาว ชนนนิษฐกานต์ นวลรักษ์ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ชำนาญงาน
- ๑๖.นางเจียมพร สังข์สุพรรณ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ชำนาญงาน
- ๑๗.นางอัมพวัน เทพวงศ์ ผู้ช่วยพนักงานราชทัณฑ์
- ๑๘.นางอังคณา บารมี นักทฤษฎีวิทยาปฏิบัติการ

จังหวัดนครราชสีมา

ทัศนสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพระ

๑. นายวุฒิชัย เจนวิริยะกุล ผู้อำนวยการ
๒. นายมารุต เกษตรกุล เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน
๓. นายจันดี มั่งจันทิก นักวิชาการอบรมฯ ชำนาญการ
๔. นายสุพจน์ สุทธา นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
๕. นายสนอง เจริญบุตร นักทฤษฎีวิทยา ชำนาญการ
๖. นายวีระ สุขเกษม นักทฤษฎีวิทยา ชำนาญการ
๗. นายชูรัตน์ ไชยนอก นักทฤษฎีวิทยา ชำนาญการ

ทัศนสถานหญิงนครราชสีมา

๑. นางชฎาพร รักษาทรัพย์ ผู้อำนวยการ
๒. นางสาวพรทิพย์ รัตนชัยฤทธิ์ ผู้อำนวยการส่วนปกครองและทัณฑปฏิบัติ
๓. นางสุดารัตน์ ภูสมร นักทฤษฎีวิทยา ชำนาญการ
๔. นางสุภาพ เผ่าอาจ เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพอาวุโส
๕. นางสาววาสนา คาวีวงศ์ นักทฤษฎีวิทยา ชำนาญการ

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๖. นางสาว วลัยลักษณ์ ชุ่มมีน นักพัฒนาฯ ชำนาญการ
๗. นางสาวบุญหัส แก้ววารี นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ
เรือนจำกลางคลองไผ่

นายคงกริช พรคงธวัช ผู้บัญชาการ

